

UNITED NATIONS
United Nations
Interim
Administration
Mission in Kosovo

NATIONS UNIES
Mission
d'Administration
Intérimaire des Nations
Unies au Kosovo

KUVENDI I KOSOVËS СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

BÜLTEN

Kasım, 2006 Nr. 14

MÜZAKERE GRUBU, KOSOVA STATÜSÜ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞMELER SÜRECİ HAKKINDA RAPOR VERDİ

Azınlık hakları garanti edilmeli, ancak etnik bakımından ayrımlar yapılmamalıdır

Statünün belirlenmesi konusunda yürütülen sözleşmelerde müzakere ekibinin göz önünde bulundurulacak esas evrakı, Kosova Meclisi'nde kabul edilen bağımsız ve egemen bir devlet konusunda halkın isteğini tasdiklayan Rezolüsyon oluşturmalıdır
Sırp manastırların bulunduğu Ademi Merkezilikle koruma altında olan yöreler hakkında önerilen çözüm yollarından bazıları konusunda uyarılar ortaya atıldı

KOSOVA MECLİSİ BAŞKANI KOLË BERISHA,
GENEL ADMINISTRATÖR YARDIMCISI
STİVEN SHOOK'U KABUL ETTİ

UNMIK, Kosova'ya ait Temas Gurubu'nun tutumunu tamamıyla destekliyor

*Müzakereler süreciyle ilgili yurttaşların
haberdar edilmesi amacıyla, bu gurubun
çalışması övgüyle değerlendirildi
Kosova'ya ait standartların yerine getir-
ilmesi yönünde enstitülerin seferberliği
oldukça yüksek seviyede*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün, Genel Administratör yardımcısı Stiven Shook'u kabul edip, kendisiyle Kosova statüsünün saptanmasına ilişkin müzakereler sürecinin devam etmesi hakkında konuştu. Kosova Meclisi Başkanı Berisha, dostlarımız ve özellikle Amerika dostlarımız yardımıyla, sorunların çözümlenmesi ve bununla birlikte Kosova statüsüne ait müzakereler sürecinin başarıyla tamamlanması doğrultusunda, enstitülerin seferberliğinin oldukça yüksek seviyede olduğunu belirtti. Standartların yerine getirilmesi çalışmalarından bahsederken, Meclis Başkanı Berisha, UNMIK Şefi yardımcısına, 9.10.2006 tarihinde düzenlenecek olan ilerideki Meclis toplantısında Kültür Mirasları'na ait Yasa'nın onaylanacağı hakkında bilgi verdi. Devamında Başkan Berisha, Kosova statüsünün saptanmasının olası ertelenmesiyle ilgili bazı ifadelerin, mevcut sorunların çözümlenmesine katkıda bulunmayacağını vurguladı. Kosova'ya ait BMÖ Genel Sekreter'in Özel Temsilcisi yardımcısı Stiven Shook, bir yıl önce Kai Eide tarafından hazırlanan Rapordan başlanarak, standartların yerine getirilmesiyle ilgili Kosova enstitülerinin çalışmasını değerlendirdi. Aynı zamanda Shook, statüsün belirlenmesine ilişkin Kosova Müzakere Gurubu'nun seferberliğini değerlendirip, müzakereler süreciyle ilgili yurttaşların haberdar edilmesi amacıyla bu gurubu oluşturan üyelerin çalışmasını selamladı. Dierleri arasında Shook, Kosova statüsünün bir an önce çözümlenmesi amacıyla teknik konularla ilgili görüşmelerin devam etmesi ile yurttaşlarla toplantıların yapılmasını destekledi. Bu münasebetle Shook, Kosova'ya ait Temas Gurubu tutumunun UNMIK tarafından tamamıyla desteklendiğini belirtip, müzakere ekibinin çalışmalarını başarıyla sürdürmesi için elinden gelen yardımı sunacağını vurguladı.

İÇERİĞİ:

Azınlık hakları garanti edilmeli, ancak etnik bakımından ayrımlar yapılmamalıdır	3
İşbirliği ve dostluğu güçlendiren ziyaret	11
NATO Parlamenter Heyeti, ülkede gerçekleşen ilerlemeyi değerlendirdiler	14
Sahte paraların basılması oldukça bileşik bir konuyu oluşturmaktadır	17
Özel mülk sadece bireyin fonksiyonunda değildir	20

Redaksiyon:

Sherif Konjufca, Shefqet Rexhepi, Celal Ilyas, Edona Fetahu

İrtibat telefonları:

038 211 186, 038 211 949, 038 211 189, 044 127 921

Tel/fax: **038 211 188**

E- mail:

media@assembly-kosova.org

Web sayfası:

www.assembly-kosova.org

Azınlık hakları garanti edilmeli, ancak etnik bakımından ayrımlar yapılmamalıdır

Statünün belirlenmesi konusunda yürütülen sözleşmelerde müzakere ekibinin göz önünde bulunduracak esas evrakı, Kosova Meclisi'nde kabul edilen bağımsız ve egemen bir devlet konusunda halkın isteğini tasdiklayan Rezolüsyon oluşturmaktadır. Sırp manastırların bulunduğu Ademi Merkezilikle koruma altında olan yöreler hakkında önerilen çözüm yollarından bazıları konusunda uyarılar ortaya atıldı.

Bu tartışmaların sonunda müzakere grubunun şefi ve üyeleri, bu Meclis oturumunda milletvekillerin etkinliklerini olumlu olarak değerlendirip, bu emeğin, sözkonusu heyetinin ilerideki çalışmalarına büyük destek olduğunu vurguladılar.

Kosova statüsünün saptanmasına ilişkin müzakerelerin gidişatı konusunda Müzakere Grubu'nun raporu, 1 Eylül oturumunun devamı olarak, Meclis Başkanı Kolë Berisha'nın başkanlığında düzenlenen Kosova Meclisi'nin bugünkü oturumunun gündem sırasında olan tek noktaydı. Toplantının başlangıcında milletvekillere, müzakere sürecine, yerel idare temsilcileri, belirli alan-

lardan uzmanlar ya da topluluklarla danışma kurulu temsilcileri olarak bu müzakerelere, çeşitli şekillerde katkısını sunan bir ordu insanın etkin olduğunu vurguladı. Devamında o, hiçbir şeyin hala imzalanmadığını, daha doğrusu hala kararın alınmadığını söyledi. Sonra ilk evraktan alınan bir tutumun bazı sözlerini tekrarladı: "Kosova heyeti, genelde paket hakkında anlaşma sağlanamıdıkça,

nihayi statünün çözümlenmesine ait paketten hiçbir unsurun sözleşmeye dahil tutulamayacağı konusundaki tutumdan başlanarak, yerel idare şekiline katılmaktadır. Kosova'nın yöresel ve politik bütünlüğünü, dolayısıyla bizim Kosova bağımsızlık yönelimimizi, kimden olursa olsun, zeddeleyecek her istemi reddetmiş ve ileride de reddedeceğizi". Başkan Berisha devamında milletvekillere, bu tartışmalar

süresinde yapıcı olmaları için bir çağrıda bulundu.

Bugünkü tartışmalar süresinde, tartışmacıların en büyük sayısı, Müzakere Grubu'nu destekledi, aynı zamanda özellikle etnik esasa göre bölünmeyi amaç bilen girişimlerden ve idari yönetimden dolayı, sadece tek etnik grubu esasına dayanan belediyeler, horizontal gruplaşma, Kosova devletinin işlevliliği açısından, Kosova'nın geleceğine olumsuz yansiyabilecek Sırbistanla vertikal bağların kurulması yönündeki amaçlardan söz edilince, Ademi Merkezilik süreci konusunda önerilen çözüm yolları konusunda kaygılarını belirttiler. Ayrıca milletvekilleri, Sırp manastırlarının bulunduğu koruma altındaki alanlar konusunda önerilen çözüm yolları ile ilgili birkaç defa uyarıda bulundular.

Milletvekilleri, uluslararası sözleşmelerine uygun olarak, doğrusu yurttaşlarının kaygılarını göz önünde bulundurarak, işlevsel devlete yakışır bir şekilde Sırp topluluğuna olduğu gibi diğer topluluklara haklarını garanti ederek, kuzey atlantik enstitülerine entegre olacak ve BMÖ'nde kendi yerine sahip olacak kendi topraklarında tam anlamıyla bağımsız bir Kosova için etkinlik gösterdiler.

Tartışmalar süresinde, statüsün saptanması ile ilgili müzakerelere katılan müzakerelere grubun kullanılacağı esas evrak, Kosova Meclisi tarafından 17. Kasım 2005 tarihinde kabul edilen bağımsız ve egemen devlet konusunda halkın isteğini yansıtan Rezolüsyon olmalıdır.

Bu Meclis oturumdan çıkan özel mesaj, Kosova'nın geleceği için karar verici yılda, Meclis ve müzakere grubunda yekvücutluluğa gereksinmeydi.

Alush Gashi, Birlik Heyeti'nin, **ülkemiz** in bağımsızlığı ve egemenliği için güçlü bir uluslararası koşul olarak, azınlıklar konusunda uluslararası enstitüsel etkin-

lik yoluna devam ettiğini vurguladı. Kosova'nın LDK ile LDK'nın Meclis Grubu, etnik ayırım yapılmaksızın, Kosova'da insan haklarının güveni konusunda yerli ve uluslararası çabalarını desteklemektedir. Uluslararası standartlara göre azınlık haklarının enstitüsel olarak garanti edilmesini desteklerken, yerel idarenin olası etnik çizgisi üzere örgütlenmesi yöneliminin, LDK'nın bir tutumu olmadığını bir daha tasdiklamalıyız.

LDK, bu çeşit razılığın ya da mecburiyetin sonuçlarından tedirginlik hissetmektedir. Ülkemizin bağımsızlığı ve tam anlamıyla egemenliği sürecine sundukları destekten dolayı uluslararası toplumuna, özellikle ise Temas Grubu ve NATO'ya minnettar olduğunu belirterek, gelecek aylar zarfında özyel denilen sttü paketinin uygulanması konusundaki görüşmeler süreci ile ilgili Birlik Takımı'ndan bilgi edinmek istiyoruz, diye vurguladı Gashi.

Birlik Takımı üyelerinin oy birliği ile alınan kararları

Fatmir Sejdiu, Kosova Başkanı ve

Müzakereler Grubu Başkanı, BMÖ Güvenlik Konseyi kararı üzere görevlendirilen Ahtisari'nin yönettiği

Kosova statüsü konusundaki müzakerelerin sürecine değinirken, Birlik Grubu'nun, kendi temsili heyetti sayesinde, Viyana'da şimdiye kadar gerçekleşemeyen görüşme süresinde ve geçenlerde Priştine'de düzenlenen, müzakere görüşmelerinin yöneticisi Başkan Ahtisari ile yapılan diğer görüşmelerde temsili heyetti sayesinde Birlik Partisi'nin kendi tutumlarını ortaya

attığını vurguladı. Ayrıca Kosova Heyeti, en yüksek politik temsili seviyesinde, Viyana'daki bir görüşmeye katıldığını, orada Kosova geleceği ile ilgili kendi tutumlarını ortaya attığını, Kosova'nın tam bağımsızlığı ve egemenliği konusunda Kosova halkının politik istemini belirttiğini de söyledi. Kendi iç örgütlenme strüktürü ile Birlik Takımı'nın, Politik stratejik grubu ve anayasa-hukuki, kültürel miras, toplulukların hak ve özgürlükleri konularında uzmanlaşmış ekiplerden başlayarak (ki bu ekiplerde yerli ve yabancı uzmanlar etkinleştirilmiştir), evraklar ve müzakerelere dolaysız katılarak Kosovanın tutumlarını hazırlamış ve takdim etmiştir. Bundan dolayı, şimdiye kadar hazırlanmış olan ve şu anda elinizde olan evraklar, Kosova Heyeti ve tüm diğer ekipler tarafından hazırlanan, dolayısıyla Birlik Takımı üyeleri ve tüm diğer takımlar tarafından kapsamlı ve çok yönlü incelemelerin sonucudur, aynı zamanda tanıtılmış olan kararlar, Birlik Takımı üyelerinin tam oybirliği sayesinde takdim edilmiştir.

Şimdiye kadar en uzun müzakereler (beş karşılaşma) ve uzmanlar seviyesindeki diğer karşılaşmalar, Kosova'da idare Ademi Merkeziliği ve bu süreç çerçevesindeki sayısız bileşik yönler konusunda yürütülmüştür. Kosova'da yeni belediyelerin kurulması, yerel finansi, ikinci boyuttaki sağlık bakımı, yüksek eğitim, polis ve savcılık, belediyeler arasındaki işbirliği konuları ile birlikte onların esas yetki ve görevleri ile ilgili konular en uzun olarak tartışılmıştır. Kosova Heyeti, Ademi Merkezilik ile ilgili yapılan görüşmelerde her zaman esas evrağı olan ve bu şekliyle Kosova'nın gelecek statüsüne ait anlaşmanın bir parçası olacak "14

Şubat 2006 tarihine ait yerel reforma ilişkin esas ilkelere dayanmaktadır. Söz konusu evrakın öngörülen ölçütlerine dayanarak, sürecin devamında Kosova'da yeni belediyelerin kurulmasına ilişkin evrak da kabul edilmiştir. İster yerli ister de yabancı uzmanlar tarafından hazırlanmış olan bu evrakta, yeni belediyelerin kurulması ile ilgili ölçütler gösterilmiştir. Yerel İdare reformlarına ilişkin Kosova Platformu, Avrupa'nın yardımcı ilkeleri, Avrupa Yerel Yönetim Beyannamesi, Ulusal Azınlıkların Korunması'na İlişkin Uluslararası Sözleşme ve diğer önemli evrak ve sözleşmeler gibi yerel yönetime ait esas uluslararası önemli evrakların özetini yansıtan çok sayıdaki ilkelere dayanmaktadır.

Kosova belediyeleri, ekonomik kalkınma ve maliye konularını, kentleşmenin planlaştırılması, kamu hizmetleri, eğitim, sosyal korunuma ilişkin bazı diğer alanlar gibi alanlarda geniş yekiye sahip olacaktır. Ayrıca, belediye çerçevesindeki etnik strüktürünü yansıtmaya mecburiyetinde olmakla birlikte, iş bakanının önerisi üzere, polis istasyonlarına komutanlarının tain edilmesi gibi polisiye alanında da belirli yetkilere sahip olacaktır. Bu strüktürü yansıtmak için hakemler yapısına da ait olacaktır. Bu yetkiler seviyesi, yerel yönetim relasyonunda da merkezi idarenin öngördüğü yasama yetkilerini zedelemeyen, Kosova yasamasına dayanmalıdır. Esas evrakta, Kosova'daki belediyelerin yetkilerine ait diğer elemanlar da saptanmıştır. Bu yöndeki esas konu ise, Kosova'daki belediyelerarası işbirliği, onların sınır dışı ve hatta Sırbistan belediyeleri ile işbirliği konusu özel konular arasındadır. Bu açıdan, Kosova Heyeti'nin, bu işbirliğinin, Kosova'daki yasama, Madrid Konvansiyonu ve yerel özyönetim ve ikili sözleşmelere ait

Avrupa Beyannamesi ve Kosova Hükümeti ile Sırbistan dahil olmak üzere diğer ülkelerin hükümetleri arasında ikili anlaşmalarla, işbirliğinin kurulmasının gerekli olduğuna dair değişmez tutumu mevcuttur. 5.000 yurttaşın olması, maliye koşullarının olması ve belediyelerin etnik yapısı gibi yeni belediyelerin kurulmasına ilişkin kabul edilen ölçütleri göz önünde bulundurarak Kosova Heyeti, beş yeni belediyenin kurulması ve Sırp ahalisinin çoğunlukta yaşadığı şimdiki belediyelere kadastro arazilerinin eklenmesi konusunda kendi nihai tutumuna sahiptir.

Bu yaklaşım, yerel seviyede de karar alma sürecinde Sırp azınlık topluluğunun daha yoğun olarak entegrasyona katkı sunmak istedik. Bu konudaki görüşmelerin yürütülmesi hakkındaki diğer özel yaklaşımlar ise, Meclis'te daha önceden ortaya atılmıştır. Kosova Heyeti Viyana'da, Amerika Birleşik Devletleri ile sürekli dostluk içinde olmak üzere, bütün yurttaşları için bağımsız olan bir gelecek Kosova'da ortak geleceği garanti ederek, Avrupa Kosova'sı için hazır olduğuna dair kendi yönelimini yekvücutlu ve sadık bir şekilde tutumunu belli etmiştir.

Standardlar, aşılmaz bir zorluk değildir

Agim Çeku, standardların uygulanmasının, artık aşılmaz bir zorluk olmadığını sürdürdü. Geçenlerde standardların yapılan teknik değerlendirilmesi ve Temas Grubu'nun onüç isteminin tam anlamıyla uygulanmasına ilişkin ortaya çıkan dinamik, bu yönde güçlü ve gerçekten tasdiklanmış bir belgeyi de oluşturmuştur. Bu hala yayınlanmamış olan

değerlendirme, bu yılın 11 Eylül tarihinde düzenlenecek olan Kosova'ya ait Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin gelecek toplantısı için esas evrakı temsil etmektedir. Bu değerlendirmenin içeriği, yeni gerçeklerin üretilmesi, yeni gerçeklerin üretilmesi konularında bir dellildir, bundan fazlası ise, tümümüzün isteği olan bir Kosova için yönelimimizi tasdiklayan tutumumuzun belgesidir. Kosova'da genel ve politik kamuoyunu meşgul eden şu iki esas konu günceldi: Ademi Merkezilik ve Kosova'nın kültür ve dini mirasının korunması konularıdır. Ademi Merkezilik konusunda biz, Müzakere Takımı'mı bilgilerle ve dolaysız etkinliklerle destekleyerek, benim öne sürdüğüm ve başkanın da sözünü ettiği ilkeleri takip etmişizdir. Bizim amacımız, bütün Kosova'da devletin işlevliliği ve demokratik yönetimi işlevliliğinin korunmasıyla birlikte, azınlıklara, özellikle ise Sırp azınlığına yerel özyönetimi sağlamaktır. Amacımızı yerine getirmek ve muhakkak ki onların da devleti olacak Kosova bağımsız devletinde kendi tam haklarının gerçekleştirilmesini azınlıklara sağlamak konusunda, doğru yolda olduğumuza biz inanmaktayız. Kosova ve genel olarak Arnavutlar, dini tolaranslık konusunda her zaman olduğu gibi şimdi de dünyada bir modeli temsil etmektedir. 2004 yılının Mart olayları meydana gelmemiş olsaydı, bugün görüşmekte olduğumuz kültürel ve dini miras konuları özel konular arasında yer almazdı. Kültürel ve dini mirasın korunması konusundaki görüşmelerimiz sayesinde biz halkımızın, bu konuda asla ikircimli olmadığını tasdiklamaktayız. 2004 yılının Mart ayı, bir kazaydı, asla Kosova halkının isteği değil.

Kosova bağımsızlığını, 1999 yılının Haziran ayında kazanmıştır

Hashim Thaçi, Birlik Takımı'nın, sürekli etkin olduğunu, en iyi oldukları inanılan ortak tutumları takdim

ettiğini ve özellikle, uluslararası toplumla iyi bir işbirliğinde olduğunu ve akıllıca kararlar getirdiğini söyledi. Müzakere sürecinde, özel ve

hassas anlarda, çalışmaların bireyleştirilmesi konusunda mediyal amaçlar ve eğilimler yanı sıra, Birlik Takımı'nın başarıyı yakalama amacındaki büyük acelelik ya da yapılan herhangi bir zayıflıktan mesafeli olmak gibi hareketler göze çarpmıştır.

Yarınların ne şekilde olacağına bakılmadan, bugün müzakere sürecinde bulunmakla, politik masraf gereksinimleri ya da politik partilerin iç savaşmaları için hiç kimse tarafından kötüye kullanılmamalıdır. Bu politik ve tarihi an, herhangi bir kişinin politik kariyerinden çok halkımız için çok önemlidir.

Yekvücutluluk, ülkenin ve bütün Kosova halkının yüce amaçlarından sadece bazıları olan, etkinlikte bulunmak, sadık olmak, ciddiyetlilik, kararlı ve kültürlü olmaktır. Kosova bağımsızlığı ve devletin kurulması, yurttaşların isteğinden kaynaklanan bir görevdir, Birlik Grubu'nun görevi ise, onu resmileştirmektir. Kosova, fiziki ve politik özgürlüğünü kazanmış bulunmaktadır, daha doğrusu o bağımsızlığını daha 1999 yılının Haziran ayında kazanmıştır, biz bugün bu başarıyı savunmamız ve onu resmileştirmeliyiz. PDK bu tarihi sürece, etkin ve kutsal bir şekilde katılmaktadır. Her birimizin hayati amacı, yönetime her ne pahasına olursa olsun gelmek ve orada kalmak için değil, Kosova devletin kurulmasıdır.

Yeni Kosova, batı uygarlığın demokratik amaçları temelleri üzere kurulmuş olan bir devlet olmalıdır.

Yeni ilişkiler kalitesini kuralmalıyız

“Son 10 ay içerisinde, Kosova'daki

çoğunluk ahali ve azınlık toplulukları arasındaki ilişkileri ilgilendiren yeni bir projenin hazırlanması konusunda özel

bir ödev üzere çalıştık. Bizim uzun vadeli amacımız, yeni ilişkiler kalitesini, şimdiye kadar olmayan bir kalitenin sağlanmasını, Kosova bağımsız devletinin sağlamlılığını ve buradaki uluslararası ilişkileri yansıtabileceğimizin sağlanmasını” diye vurguladı **Veton Surroi** konuşmasının başlangıcında. Devamında o, belirli ifadeler ya da başlangıç delillerin kullanıldığını söyledi. Birincisi, Kosova sivil devletinin kurulmasının liberal ifadesidir. Ancak aynı zamanda bu liberal sivil devletinde, etnik toplulukların çıkarlarının da var olduğunu, Kosova'nın gelecek anayasa-hukuki düzenine entegre olmak isteyen çıkarların da olduğunu kabul etti. İkinci başlangıç noktasına göre ise, bir demokratik gerçeğin var olduğu ve buna saygının gösterilmesi gerektiğini ileri sürdü. Bu demokratik olgu, çoğunluk ahalinin yüzde 90'lık bir çoğunluk ve yüzde 10'luk bir azınlık topluluklarının yüzdeliğini kapsayan bir gerçeği göstermektedir. Buysa, müzakere sürecinden çıkan, genel geçmiş tarihten kaynaklanan politik bir gerçektir. Bu ruhta statüsün tanımlanması konusunda, bu ilişkilerin düzene koyulmasında Sırp topluluğuna adanan özel dikkat sunulmaktadır. Özel nokta olarak, bugünkü Avrupa'da, topluluk hakları ve korunması ifadesinin devamlı kullanılması başlangıç nokta olmuştur. Elimizde, azınlık topluluk haklarının korunmasına ilişkin platformu oluşturan evrak bulunmaktadır. Metodolojide ise, topluluk hak-

larının korunması anlamında gelecek Kosova'nın ne şekilde olacağı konusundaki düşüncemizi isteyen Ahtisari'nin sorusuna verilmesi gereken cevaptan başladık. Biz basit bir danışma prensibinden başlanarak, aramızda danışmaya başladık ve ister Priştine, ister Durs, ister Selanik olsun, Azınlık haklarının korunmasına ait Avrupa Merkezi'nin büyük yardımları sayesinde ve Veler'in yardımlarıyla, birkaç danışma devresini aştık. Elimizdeki evraktan ise, azınlık topluluk haklarının gelecekteki korunmasının omurilik dayanağının, yani korunum esasının, Meclis'in kabul etmesi gereken, özel anayasa yasası olduğunu görebilirsiniz. Bu aslında topluluk haklarının korunmasına ait anayasa yasasıdır, ki bu özel yasa ile, topluluk hakları aslında kalıcı olmaktadır. Bu tüm sözkonusu topluluklar için, sayılarına bakılmaksızın, güçlü bir garantidir. Biz ise, topluluklara ait özel bir yüksek mahkemenin var olması ve aynı zamanda, Hükümete katılma konusunun, etnik etkilerin olmaması konularında ısrar etmiş bulunmaktayız, diye vurguladı Veton Suroi.

Džezair Murati - Danışma Kurulu

üyeleri şimdiye kadar Durs, Selanik ve Üsküp olmak üzere üç konferansa katılmıştır ve Raporu sunan bu kişi sözkonusu konferansların hep-

sinde yer almıştır ve hazırlamış olduğumuz belge Ahtisari'ye teslim edilmiştir, oysa ister topluluklar temsilcileri, ister de bu konferanslara katılan temsilciler sözkonusu belgeyi ne tasdiklemiş, ne de görmüştür. Sözkonusu konferanslarda, garanti edilen haklar değil, yedek haklar hakkında oybirliğine varmıştık, çünkü garanti edilen haklar bizleri sınırlandırmaktadır. Bizler Anayasa Çerçevesi'nin içermiş olduğundan fazla birşey istemiyoruz, ama daha azına da razı değiliz ve bizler Selanik'te bu şekilde anlaşmaya

vardık. Hatırladığım kadarıyla bizler, Selanik Konferansı'nda süren tartışmalardan sonra, garanti edilen haklar için değil, yedek haklar için karar almıştık.

Gjergj Dedaj, Meclis'e, acil olarak

Kosova bağımsızlığını ilan etmesini, Kosova Anayasası'nın hazırlık süreçlerinin başlatılmasını ve aynı zamanda, dünyada, ABD'nde ve Avrupa'daki uluslararası merkezlerin, yanı sıra Güvenlik Konseyi'nin, geç olmadan, Kosova bağımsızlığını kabul etmelerine dair ricada bulunmasını önerdi.

Gjylnaze Sylja, bağımsızlığın

sağlanılacağını, ancak, dikkatli olmamız gerektiğini vurguladı. Sürecin sona ermesi ve Kosova statüsünün belirlenmesine kadar, uluslararası

önerileriyle uyumlaşması konusunda bize, özellikle ise Kosova Heyeti'ne büyük baskıların yapıldığı dönemdeyiz. Belediyelerin etnik esaslar üzere kurulmasını olanaklı kılan Ademi Merkezilik konusundaki müzakerelerin, etnik prensiplerinden yönetilmesi durumunda, şimdiye kadar elde edilen ilerlemelerin zeddenilebileceğini ileri sürdü. Bu en çok, bütün yörenin istikrarlığını tehdit edebilir. Bütün Kosova topraklarında, Azınlık haklarının maksimum bir şekilde gerçekleşmesinin sağlanamaması yönündeki Birlik Takımı'nın etkinliklerini, Kosova Meclisi'nin AAK Meclis Grubu tamamıyla desteklemektedir. Ancak, bir bütünlük olarak ve bir demokratik Kosova devleti olarak onun işlevliliği de göz önünde bulundurulmalıdır. Biz, sorun çözme sonuçlarıyla yaşaması gereken yurttaşlarımız ve gerçekleşmeyen ve gelecekte güvenlik, sosyal, politik ve ekonomik sorunların artmasına sebep

olacak çözümlere şahit olursak, fatu-rayı ödeyen biz olacağız.

Emrush Xhemajli - Müzakere

Gurubu'nun çalışmalarına değinirken, şunları dedi: "Belgrad'la görüşmeleri başlattınız, oysa Sırbistan yapılan katliamlar ile Kosova'nın işgal edilmesiyle ilgili üzüntüsünü bir kez olsun dile getirmedim. Herşeyden önce bunların hepsi, Sırbistan'ın Kosova'ya karşı savaşımı başarıyla sürdürmüş olduğu dönemde meydana gelmiştir. Sizler, yapmış olduğu cinayetler için Sırbistan'ı afedip, onları ağız açık bıraktınız, hiçbir koşulu olmadan masanın diğer tarafında oturan Sırbistan'ın özür dilemesine gerek yok. Neden Sırbistan Kosova'daki gerçekliği ve Kosova yurttaşlarının iradesini kabul etmiyor. Sırp tarafıyla yapılan görüşmeler sırasında her zaman bağımsızlık konusu ortaya atılıyor, çünkü bu görüşmeler Kosova için trajik mesajlar vermektedir".

Jakup Krasniqi - Kosova

Meclisi'nin PDK Gurubu, Müzakere Gurubu'nun Kosova Meclisi ile Kosova'nın kamuoyu ile yapmış olduğu bu şekildeki iletişimi desteklemektedir. Daha başlangıçta ciddi uyarılarda bulunmamıza rağmen, PDK ile onun Meclis Gurubu, Kosova'nın bugünü ve yarını için oldukça önemli olan süreçte muhalefet değildi ve değildir, hatta başlangıca kıyasla şu anda bu sürecin daha fazla aydınlatıldığını diyebiliriz. Söz konusu süreçte muhalefetin rolü oldukça önemli ve kararlıydı. Kosova yurttaşları çıkarlarının savunulmasının gereken seviyede olmadığı için çoğu kez memnuniyet-sizliğimizi dile getirmiş isek de, bu

süreçte büyük bir ciddiyet ile samimiyetle seferber olmuşuzdur. Bizim seferberliğimiz sadece ve sadece bağımsız ve egemen devletin hizmetindeydi. Hiçbir diğer neden onun bir parçası olmamızı görevlendirmiyor, çünkü bu, Kosova'da çoğunluğu oluşturan Arnavutlar'ın, özgürlük için savaşan savaşçıların, Kosova Kurtuluş Ordusu efsanevi Komutanı Adem Jashari ve özgürlük için hayatlarını feda eden üç Jashari aile üyesinin iradesidir, ki bu dünya tarihinde nadir rastlanan örneklerden biridir. Ülkesinin özgürlüğe kavuşması için aynı aileden üç kişinin aynı anda canlarını feda etmesi, bu yüzyılda demokrasi süreçlerinin meydana gelmesine, müzakerelerin başlatılmasına ve yasal devlete sahip olmasına olumlu etkide bulunmuştur. Sunmuş olduğu öneriler yanı sıra, Kosova Müzakere gurubunun garanti edilmiş şu istemleri de olmalıdır:

1. Egemenlikle birlikte Kosova'nın yöresel bütünlüğü,
2. Merkezi BMÖ'de olması gereken ve uluslararası topluluk tarafından kabul edilen Kosova,
3. Profesyonel ordusuyla birlikte Kosova,
4. İki belediye biriminden itibaren Kosova
5. Nüfus sayısına göre belediyelerin finanse edilmesi,
6. İkili işbirliği,
7. Kosova'daki Sırplar'ın sahip olduğu hakların, Kosova'nın doğusunda, Sırbistan'da ve azınlık olarak yaşadıkları her yerde Arnavutlar için de geçerli olması.

Mahir Yağcılar: Bilinen bir gerçek-

tir ki, bugün Kosova oldukça önemli bir dönemden, yani Kosova'nın ilerideki statüsünü ve Kosova'nın geleceğini belirleyecek

dönemden geçmektedir. Kosova'nın geleceği ise, yöredeki istikrarlığa, ekonomi ilerlemeye, uluslararası

toplulukla işbirliği yapmaya, çoğunluğu oluşturan Arnavut topluluğu ile diğer toplulukların yaşamına bağlıdır.

Yurttaşlara daha iyi hizmetin sunulacağı olanağı olarak ademi merkezietçiliği prensipte destekliyoruz. Aynı zamanda, Topluluklarla ilgili belge sözkonusu iken, onun hazırlanması sırasında gereken katkıyı sunmuş olmamıza rağmen, ne yazık ki belgenin hazırlanmasının son safhasında yer almadık.

Düşüncemize göre, garanti edilen yerler bir dönem daha kalmalıdır. Dil hakları konusuyla ilgili ise oldukça büyük değişimler yapılmıştır. Son belge ile bu günkü belge arasında, dillerle ilgili bölümde tam bir sayfa fark vardır. Bu günkü belge, daha doğrusu 8.1 ve 8.2 nokta, Türk topluluğu tarafından uyarıların yapıldığı Dillerle ilgili Yasaya atıfta bulunmaktadır. Bundan sonra, 5.6.1 noktada, Yasadaki değişmelerin, 2/3 oylama ve çifte oylama sürecine göre yapılacağı belirtilmektedir.

Bundan dolayı bir daha, Topluluklar hakları belgesinin bu günkü şeklinin, Danışma Kurulu'ndan çıkan bir belge olmadığını şeffaflık ve doğru bilgilendirme adına bildirmek istiyoruz. Yarın olası yanlış anlaşımalar olmasın diye, bunun bugün burda aramızda görüşerek düzeltilmesini istiyoruz. Eğer buna, Viyana görüşmelerinde müdahale edilirse, o zaman bunun anlamsız olacağını ve hepimizin kayıpta olacağımızı düşünüyorum.

Azınlık belediyelerinin bölüşülmesi, paralel yaşamı sağlamaktadır

Sabri Hamiti - Kosova devletinde azınlıklar hakkında yapılan tartışmalar yönündeki çabaları saygıyla karşılıyorum, fakat bu sorunlar hakkında

sadece bağımsız Kosova devletinde konuşulmasının gerekli olduğu düşüncesindeyim. Şu ana kadar Ademi Merkezietçilik konusu üzere görüşmelerimiz vardı ve bu, Kosova ekibinin şimdiye kadarki çalışmalarında Sırp çoğunluğuyla belediyelerin kurulması anlamına gelmektedir. Bilinen bir gerçektir ki, Ademi Merkezietçilik adı ilk olarak yerel idarenin körüklenmesi adıyla ortaya çıkmıştı, fakat bu o değil. Şimdi tekrar ademi merkezietçiliğimiz var, oysa bana göre, ademi merkezietçiliğin mevcut olmadığını ve topluluklardan ayrıldığını belirtmek gerek, çünkü Kosova'da merkezi idare UNMIK altında değildi. Ademi Merkezietçilik alanında meydana gelenler, azınlıklar, somut olarak Sırp'lara ait belediyelerin bölüşmesiyle paralel politik yaşamı sağlamak istediklerinin, değişik şekilde finanse edilmek istediklerinin ve sonunda Belgrad'ın enstrumani olmalarının en iyi göstergelerinden birini teşkil etmektedir.

Nazim Jashari - Belgrad'ın siyaseti 130 yıldan beri tecrübeye sahip bir siyasettir, sürekli bir devlete sahiptir ve Hazirya da Kosumi'nin onlara akıl vermesi mantıksızdır, bundan ötürü de ademi merkezietçiliğin bu sürecine körü körüne girmek bizlere zarar getirmiştir, çünkü bizler, milletvekilleri tarafından yapılan tüm uyarılara rağmen bu sürece Parteş ve Gračanisa gibi iki belediyeyle katılmış olduk.

Enstitüsyon mahkemelerinin kurulması gereklidir

Nekibe Kelmendi - Temel mahkemeler ya da belediye mahkemeleri çerçevesinde enstitüsyon mahkemelerinin kurulmasının istenilmesi,

bölünmüş duruma düştüğümüz anlamına gelmektedir. İki misli tranzisyonda bulunduğumuz bir ülke olarak bunun yapılmaması gereklidir, demek oluyor ki şimdiye kadar komünist sistemi ile savaş sonrası tranzisyondan geçip, şimdi diğer yöne doğru gitmekteyiz, bundan ötürü de mahkemeler hakkında, belgede yazılı olduğuna göre değil, en iyisi Adalet Savcılık Konseyi'nin görüşü ile önerilerinden faydalanmanın ve hakim ile savcıların Meclis tarafından atanmasının gerekli olduğu düşüncesindeyim.

Ferid Agani - "Entegrasyon" Meclis Gurubu tarafından desteklenen Adalet Partisi'nin önerisini ortaya atarken, bu toplantıda Kosova Meclisi'nin bir deklarasyon getirmesinin gerekli olduğunu belirtti. Bu deklarasyonda, Temas Gurubu ile Güvenlik

Konseyi'nin diğer üyelerine, Viyana'daki teknik görüşmeler sırasında Birlik Gurubu tarafından sunulan önerilerin, sadece Kosova'ya bütünlüklü egemenlik sağlandığı sırada Kosova Meclisi tarafından kabul edilebileceği

bildirilmelidir. Demek oluyor ki Kosova, Birleşmiş Milletler'in diğer üye ülkelerinin sahip olduğu haklara göre Birleşmiş Milletler Örgütü'nde bağımsız ülke olarak tanıtılmalıdır.

Bajram Kosumi - Yöresel ya da belediyelerdeki etnik ayrım, o belediyelerde yaşayan Sırp topluluğunun güvenliğini sağlamış değildir. Bu konular hakkında

UNOSEK ile tartışmamız gereklidir, çünkü yeni belediyelerin kurulması o belediyelerdeki yurttaşların yaşamını kolaylaştırmıyor, karar almayı sunmuyor, çoğu kez bunun tam aksi meydana geliyor. Bunun böyle olduğunu şu örnekle gösterebiliriz: Gilan belediyesinin 3 kilometre uzaklığında bulunan Korotište yurttaşları her belge için 3 kilometre yolculuk yapmalıdır, ama eğer Artana, daha doğrusu Novo Bırdo Belediyesi'nin kurulmasıyla ilgili öneri kabul edilirse, o zaman Korotište yurttaşı belediyeye varması için 15 kilometre yolculuk yapma zorundadır ve Sırp siyasetçilerin neden bunu istedikleri bellidir, elbette ki politik çıkarları vardır.

Mark Krasniçi - Biz her zaman sorunların barış yoluyla, daha doğrusu görüşmeler ile anlaşmalarla çözümlenmesinden yanaydık, ama uluslararası faktör sanki bu görüşmeler ile anlaşmaları Kosova tarafının zayıflığı olarak gördü. Düşünceme göre bunlar, Kosova'daki azınlık topluluklarının hakları için

savaşım göstermekten çok Sırbistana önem vermektedir.

Ardian Gjini - Meydana gelen anlaşmazlıklar, Kosova ülkesinin işlevliliğine zarar getirmemektedir. UNOSEK ve temel müzakereci Ahtisari ile

Temas Gurubu'nun amacı, Kosova'nın işlevsel ülke olmasıdır. Bu yönde çalışmalarımız vardı. Eğer herhangi biri konuyla ilgili düşüncemi almak isterse, o zaman yörenin yüzde 15'i, Kosova'nın yüzde 5'ni oluşturan azınlık toplulukları tarafından yönetilmiş olacaktır ve politik açıdan bu oran gerektiğinden daha çoktur.

Kosova Polis Hizmeti'nin yekvücutlu yapısı, üniformu ve yönetim yapısı korunmuştur

Lutfi Haziri - Yerel yönetim alanında dört temel görev kapsanmıştır ve merkez enstitüler tarafından şunların yapılacağı vaad edilmektedir: yerel ekonomi gelişme, eğitim, sağlık ve mülkleri yönetme ve yerel yönetim tarafından gerçekleştirilen diğer 20 görev. Herşeyden önce bu, Kosova statüsünden sonra da belediyeler yetkisinin prensipte saptanması anlamına gelmektedir. Belediyelerdeki dört görev ya da sorumluluktan bizler daha iki görevin ilave edilmesini istedik.

Yerel seviyede görevlerin prensipte gerçekleşmesi, sadece Yasaya göre yerel otoritesi olan görevlerin yerine getirilmesi anlamına gelmektedir, yasal sorumluluğu ise merkezi yönetim organları taşımaktadır. Pratik olarak sivil kayıtları ile sivil evraklar/kimlik belgeleri ile pasaportlar/belediyelerde yapılan görevleridir ve bu görevler İçişleri Bakanlığının yetkisi altındadır. İçişleri Bakanlığının kurulmasından önce bu görevler, Kamu Hizmetler Bakanlığı'nın yetkisindeydi. Ormanların korunması ve sosyal korunum, Mecliste onaylanan Yasaya göre yerel yönetimin görevi olacaktır. Sosyal korunum, sosyal kartların belediyelerde incelenmesi ve Çalışma ile Sosyal Korunum Bakanlığı oluşumunda güncel olan kişileri de kapsayarak, fiziksel olarak bölüşülmesi amacıyla belediyelerin hakkı anlamına gelmektedir.

Eğitim alanında Kosova, ilk ve orta eğitimin yerel otoriteler tarafından yönetileceğini garanti etmektedir, öğretmenlerin konusu ile onların sorumlulukları ise Kosovadaki Yasaya göre belirlenmiştir. Alfabe ve Sırp dili, bununla birlikte Kosova'daki resmi dil Anayasayla garanti edilen hak olarak yerel yönetimde kullanılacaktır, ilk ve orta okullarda müdürlerin atanması, Yasayla belirlenen şekilde ayrılan sorumluluğa göre, belediyelerin yetkisinde olacaktır, Eğitim Bakanı ise onları profesyonel panel önerilerine göre atamaktadır.

Polis hizmeti alanında, Kosova Polis Hizmeti'nin yekvücutlu yapısı, üniformu ve yönetim yapısı korunmuştur ve İçişleri Bakanlığının işbirliğiyle belediye meclisine, kriterilere göre yerel komutanlık polis ista-

syonunun atanmasına katılması hakkı verilmiştir. Bu kriterilerden birini, belediye seviyesinde polis komutanının atanması ve ahlaki ile diğer kriterilerin yerine getirilmesi oluşturmaktadır ve bu hak şu şekilde ayrılmaktadır. İçişleri Bakanlığı tarafından üç kişilik liste, belediye meclisi tarafından seçilmekte ya da önerilmektedir, formal atanmayı ise İçişleri Bakanlığı yapacaktır.

Bu ilkeye göre Kosova'da, Hükümet ile belediyeler arasında herhangi bir üçüncü yönetim olmamalıdır, bununla birlikte belediye altyapısı ortadan kaldırılmıştır. Obiliç, Vıçitrin ve Mitroviça gibi Kosova'nın en büyük kaynaklarını oluşturan yörelerde, karşı tarafın önerisine göre belediyelerin kurulmasına izin vermedik. Kosovanın, çoğunluğu Sırp'ların oluşturduğu yörelerde belediyeler sayısının 5 için artırılması olanaksızdır, aynı zamanda bu Novo Bırdo belediyesinin genişletilmesi anlamına da gelmektedir, çünkü coğrafya açısından Gilan ve Kameniča belediyeleriyle bağlıdır.

Naim Maloku - Müzakere sürecine

katılan Birlik ile Politik strateji gurubu ve diğer teknik grupların güvenlik sorunları ile ülke olarak Kosova'nın var olduğu güven-

lik mekanizmaları konusunda yeterince uğraşmadıklarından ötürü üzgün olduğunu belirtirken, güvenlik sorunuyla ilgili teknik gurubunun kurulmasıyla ilgili haberdar edilmediğini ortaya atıp, konuyla ilgili Kosova tarafının ne gibi istemde bulunduğu ve bu yöndeki hazırlıkların hangi seviyede olduğu sorusunu yöneltti.

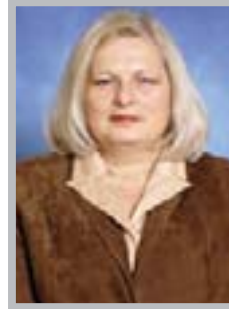
Kosova'daki Sırp'ların belirttiklerine göre, Sırbistan'ın belediyelerle yapması istediği temaslar, istikrarsızlığın kaynağı olacak ve ileride Sırbistan'ın, Kosova'nın içişlerine karışmasına olanak sağlayacak, aynı zamanda Kosovadaki güvensizlik ile iç istikrarsızlığın kaynağı olacaktır.

Ramadan Musliu - Klokot

Belediyesi'nin kurulmasına karşı olan Vitiya yurttaşlarının tepkisini ortaya atarken, Vitiya Belediyesi'nin üçe bölün-

m e s i n i n öngörülmesi yüzünden vatandaşların buna karşı olduklarını belirtti.

Flora Brovina - Düşünceme göre, kayıp kişilerle ilgili görüşmeler en alt seviyede, daha doğrusu teknik seviyede kaldı. Oysa bu konu Viyana

görüşmelerinde, kültür anıtlarıyla ilgili konu ele alınmazdan önce görüşülmeliydi.

Ymer Muhaxheri konuşması sırasında şu önerileri ortaya attı:

1. R u g o v a boğazından, daha doğrusu Ç a k o r d a n g e ç e n , K a r a d a ğ l a bağlanan ve İ p e k Patrikhanesi

üzerinden geçen yol korunum altında bulunan bölgenin sınırı içinde olmamalı,

2. Sulama kanalı, İpek Patrikhanesi'nin korunum altında bulunan bölge dışında olmalı,

3. Sulama kaynakları korunum altında bulunan bölgede olmamalı,

4. Koronum altında bulu-

nan bölgelerin yönetilmesiyle ilgili düzenli belge hazırlanmalı ve bu belgede özel önemi olan objeler olarak ilan edilmesi gereken korunum altındaki bölgelerin objelerine işaret edilmeli, 5. İpek Patrikhanesi'nin korunma altındaki bölgesi, KFOR denetimi altında bulunan ve büyük duvarlarla sarılı sınırlı bölge olarak tanımlanan İpek Patrikhanesinin korunma altındaki bölgesini kapsamaktadır,

6. Papaz çayı ve gölün sağ tarafındaki çayır, müzakere ekibinin varmış olduğu anlaşmaya göre değil, korunma altındaki bölgeler dışında kalmalıdır.

Fatmir Sejdiu-Bu toplantının sonunda, tüm konuşmacıların görüşleriyle oydaş olduğunu belirtip, tartışma bölümünün sadece teknik konulardan oluşmadığını, tam aksine politik elemanlara sahip konuları ele aldığını ve Kosova'nın ilerideki strüktürlerin kurulması amacıyla sistem ile çabaların bir parçasını oluşturduğunu vurguladı. Tabi ki, bu çabalar sayesinde ileride Kosova'nın uluslararası standartlara sahip çağdaş ve demokratik bir ülke olarak çalışmasını arz etmekteyiz. Bu münasebetle Kosova'nın, tüm uluslararası anlaşmalara katılmasının gerekli olduğunu büyük bir sorumlulukla belirtmek istiyorum.

Uluslararası standartlar ve NATO standartlarıyla uyumlu olarak, Kosova'da savunma güçlerinin kurulması amacıyla Kosova, NATO güçlerine ihtiyaç duymaktadır.

Bu tartışmaların sonunda müzakere grubu şefi ve üyeleri, bu Meclis oturumunda milletvekillerin etkinliğini olumlu değerlendirip, bu çabaların, sözkonusu Heyetin ilerideki etkinlikleri için büyük bir desteği oluşturduğunu vurguladılar.

İşbirliği ve dostluğu güçlendiren ziyaret

- *Kolë Berisha: Kosova, Slovenya tarafından Kosova bağımsızlığının kabul edileceğine inanıyor*
- *France Cukjati: Slovenya halkın özyönelim hakkına saygılıdır*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha'nın başkanlığında Kosova Meclisi'nin Heyeti iki günlük Slovenya ziyareti çerçevesinde bugün, Slovenya Meclisi'nde görüşmelere başladı. Kosova Meclisi Heyeti'nde, Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyeleri Sabri Hamiti, Xhavit Haliti, Ramë Buja, Naim Maloku, Gazmend Muhaxheri ve Mahir Yağcılar yanı sıra Meclis Başkanı Berisha'nın iki danışmanı Ramë Manaj ile Skender Durmishi bulunmaktadır. İlk görüşme Slovenya Ulusal Meclisi Başkanı Frans Cukyati ile gerçekleşti. Her iki konuşmacı, iki Meclis arasında işbirliğin daha da güçlenmesi yönünde iyi niyet ve hazırlığı tasdikladılar. Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, Slovenya ve bu ülkenin meclisine, özellikle Kosova Meclisi'nin çağdaş strüktürünün yapılanması yönünde Kosova Meclisi'ne yaptığı yardımı için teşekkür etti. Meclis Başkanı Berisha, Kosova'da güncel gelişmeler konusunda bilgi verdi ve Meclisteki çalışmalar ve reformlarla tanıttı.

SLOVENYA, KOSOVA VE AVRUPA BİRLİĞİ ARASINDA BİR KÖPRÜDÜR

Kosova statüsünün bir an önce çözümlenmesi için yolun bulunması gereği konusundaki ortak düşünce, görüşmenin ana konusunu oluşturdu. Slovenya Meclisi Başkanı Cukjati, zamanın Kosova için çalıştığını ve Kosova'nın kendi amaçlarını gerçekleştirmek için iyimser olduğunu vurguladı. Bu görüşme süresinde ve medyalar önünde yapılan ortak yayında Cukjati, daha Avusturya-Macaristan zamanından beri Slovenya'nın, belirli bir halkın özyönelim hakkına dair prensibini desteklediğini, bundan dolayı Kosova örneğinde de bu prensibe saygı göstermektedir. Cukjati, Kosova geleceğinin, Avrupa birliğindedir. Slovenya, Kosova ve Avrupa Birliği arasında bir köprüdür ve bu sıfatla iki Meclis arasındaki bu temas, özel rol ve öneme sahiptir. Bu görüşme süresinde Cukjati, yöre Meclisleri'nin partnörite asosyasyonunun kurulmasını önerdi. Cukjati bu konuda, ortak tarihin bir bölümüyüz ve bu gerçek, iktisat ve yatırımlar sayesinde etkin katılım gibi bütün alanlarda işbirliğinde

bulunmamaız için belirli kolaylıktır. Kosova Meclisi Başkanı Berisha ve işarkadaşı Cukjati medyalar önünde, Slovenya ve Kosova arasında işbirliği ve dostluğun pekiştirilmesine ilgi gösterdiklerini söylediler.

Statü konusunda Kosova'nın Slovenya'dan ne beklediğine dair dolaysız soruyu yanıtlarken Berisha, Kosova'nın diğer ülkelerden olduğu gibi Slovenya'dan da, Kosova'nın bağımsızlığını tanınmasını istediğini söyledi.

Meclis Başkanı Berisha medyalar önünde de, sadece Kosova için değil, yörede barış ve istikrarlık için Kosova bağımsızlığının tanınmasının önemini vurguladı.

Ziyaretin ilk gününde Slovenya Meclisi Dışsiyaset Kurulu Başkanı Jojef Jorevshek ile gerçekleşen ikinci karşılaşmaydı.

Bu görüşme süresinde de Meclis Başkanı Berisha, Kosova'nın uluslararası işbirliği etkinliklerini, Kosova'nın AB'ne doğru entegrasyon çabalarını, AB üyeliğinde aday olarak Slovenya'nın sahip olduğu rolü itibariyle Güneydoğu Avrupa ve Kosova'nın bu entegrasyonlara katılmalarına yardımını belirtti. Bu konuda, Kosova Meclisi Uluslararası İşbirliği Komisyonu

Başkanı Sabri Hamiti tarafından daha bazı incelikler ve öneriler ortaya atıldı. O Slovenya'nın, AB'nde bulunması ve Kosova koşullarını iyi tanıması bakımından çok önemli olduğunu vurguladı. Hamiti Kosova bağımsızlığının, Arnavutlar'ın en büyük şerefi olduğunu söyledi ve statü konusunun çözümlenmesinin ertelenmesi durumunda, çatışmaların meydana gelebileceği ve statüsün çözümlenmesi beklenirken yığılan ekonomik ve sosyal sorunları için çözüm yollarının bulunamayacağına işaret etti.

Başkanlık Kurulu'nun ikinci üyesi Xhavit Haliti de, Kosova statüsünün çözümlenmesi konusunun ertelenmesi durumunda olası tehlikelerden konuştu.

Diğer yandan Mahir Yağcılar, Slovenya Meclisi resmi kişileri önünde, Kosova'da Türk azınlığının ve diğer azınlıkların yüksek standartlara sahip olduklarını söyledi. Yağcılar Kosova statüsünün, Kosova'nın çoğunlukta olan halkın isteğine saygı göstererek çözümlenmesi gerektiğine işaret etti.

Bu konuda Slovenya Meclisi'nin iki resmi kişisi olan Avrupa Danıştayı'nda Slovenya temsilcisi Lavitjar Bebler ve Jozef Shkolc da konuşmaya katılıp, statüsün bir an önce tanımlanması gerektiği konusunda, Slovenya'nın aday olduğu Avrupa Birliği ve diğer uluslararası asosyasyonların ruhunda olduğunu vurguladı.

Slovenya Meclisi genel sekreter yardımcısı Matyaj Plevelj ile de çok önemli bir görüşme düzenlendi. Bu görüşmede, Slovenya Meclisi'nde, özellikle etkililiğin artırılması açısından, çalışmaların özellikleri konusundaki görgüler ele alındı. Bu görüşmede, süreçsel konular, bütçenin kabul edilmiş süreci, Hükümet ile ilişkiler, Meclis'te gündem sırasının saptanması, enterpelans, tartışma vs.

konuları da ele alındı. Bu konular daha da açıklık kazanmasına Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu'nun bütün üyeleri önemli katkı sundular. Aslında komisyonlar, iş ziyaretleri, yönelimler gibi diğer yöntemler sayesinde sürekli

Priştine Havaalanına yetiştikten sonra Berisha gazetecilere, kendisi ve Başkanlık Kurulu üyelerinin, Slovenya Ulusal Meclisi Başkanı Franc Cukjati, Dışişleri Kurulu Başkanı Yojef Yerovshek, Bakan yardımcısı Bojo Ceror ve Slovenya'nın diğer yüksek görevlileri ile buldukları görüşmeler süresinde, iki ülke arasındaki işbirliğin derinleştirilmesi konusu yanı sıra karşılıklı işbirliği ve dostluğun tasdiklandığını vurguladı.

Her konuşmacı, statü konusunda olumlu destek sundu, diye vurguladı Berisha, gazetecilerden birinin, Sırp yönetiminde yorumlara neden olan, yılın sonuna kadar bağımsızlığın gerçekleşmemesi durumunda, Kosova'da isyanla karşılaşılacağına dair kendisinin Slovenya'da yaptığı yorumu konusundaki düşüncesine yanıt olarak Berisha, onun bu ifadesinin real olduğunu söyledi. Kosova halkı, kendi amaçlarını gerçekleştirirse, isyanlar beklenebilir ve bu özrürlü bir şeydir, diyerek yasama başkanı, bağımsızlığın meydana geleceğine dair iyimser olduğunu da ileri sürdü.

bir işbirliği alanı olması gerektiği sonucuna varıldı.

Slovenya Kosova'daki gelişmeleri ve müzakere sürecini dikkatla izliyor

Bugünkü günün son görüşme Dışişleri Bakanlığı'nda Bakan yardımcısı ve aynı zamanda devlet sekreteri görevinde de bulunan Bojo Cerar ile düzenlendi. Cerar, Slovenya'nın Kosova'daki gelişmeleri ve müzakere süreçlerini

dikkatla takip ettiğini, dolayısıyla Ahtisari ve Temas Grubu'nun çalışmalarını desteklemekte olduklarını da vurguladı. Cerar diğerleri arasında şunları dedi: "Biz, herkes için kabul edilir bir çözüm yolunun bulunmasını ve bu çözüm yolunda Kosova'nın Avrupa süreçlerine katılmasını istiyoruz. Kosova'nın, Avrupa'nın büyük ailesine katılması yolunda Slovenya izinden gideceğine ümit ediyorum. Avrupa geleceği, yöredeki bütün sorunları çözen bir formüldür.

Kosova Meclisi Başkanı Berisha, Kosova Meclisi çalışmalarından ve Kosova'da enstitülerin güçlendirilmesi konusuna değindi. O, azınlık toplulukların garanti edilen hakları ve daha parlak bir geleceğe doğru esas yönelime sadık kalarak gelecek Kosova hakkındaki görüşünü ortaya atarak, Slovenya'nın ileride de Kosova konusunu destekleyeceğine inandığını vurguladı.

Sabri Hamiti tarafından, Slovenya'ya giriş vizelerinin liberalleştirilmesine dair ortaya atılan soruyu yanıtlayan Cerar, AB kurallarına saygı gösterdiklerini, ancak, üniversite öğrencileri, Hükümet üyeleri ve işadamları gibi belirli kategori kişilerin giriş işleminin kolaylaştırılması yönünde çabanın harcanacağına dair söz verdi.

Kosova Meclisi Heyeti için bugün, Slovenya Meclisi Başkanı Cukjati tarafından bir öğlen yemeği hazırlandı.

Tüm görüşmeler süresinde, Kosova tarafından, Kosova statüsünün bir an önce çözümlenmesi istemi ortaya atıldı ve bu istem, evsahibi tarafından analıyla karşılandı. Ayrıca, bugün yapılan tüm karşılaşmalar süresinde, iki Meclis arasında etkin işbirliğinin önemi değerlendirildi.

Bu ziyaret, Kosova ile Slovenya arasında işbirliği ve dostluğun güçlenmesi amacıyla yapıldı.

Temas Gurubu'nun gündemine göre, Kosova statüsünün saptanması süreci devam edecek

ABD, Kosova konusunda çok hassas, ama aynı zamanda onun daha parlak bir geleceğe sahip olması amacıyla destek sunma sorumluluğunu taşımaktadır

Ülkenin gelişmesi için esas sorumluluk Kosova enstitülerine aittir

Ekonomi açısından bağımsız olmak ve Kosova'nın bütünlüklü gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla belediyelerin yetenekleşmesi gerek

Başkanlık Kurulu üyeleri ile Kosova Meclisi'nin Grup şefleri, bağımsız Kosova ve Kosova'nın özgürlüğü ile ilerlemesi doğrultusunda ABD'nin katkısıyla ilgili yekvücutlu tutumlarını dile getirdiler

Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyeleri ile Kosova Meclisi'nin Grup şefleri bugün, Kosova'ya ait ABD'nin özel temsilcisi Büyükelçi Frenk Vizner ile görüştiler ve kendisiyle Kosova halkının bağımsızlıkla ilgili siyasi iradesini ve Kosova statüsünün bu yıl içerisinde çözümlenmesi kararlılığını ortaya atarak, ülke statüsünün saptanması süreci hakkında konuştular.

Bu görüşme ve Kosova'nın özgürlüğe kavuşması yönünde ABD'nin şimdiye kadar sunmuş olduğu katkısı için Büyükelçi Viznere teşekkürlerini sunan Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, Dillerin Kullanımı Yasası, Dini Özgürlükler Yasası ve Kültür Mirasları Yasası'nın onaylandığına değinerek, standartların getirilmesi doğrultusunda Kosova Meclisi'nin çalışmaları hakkında bilgi verdi. Diğerleri arasında Başkan Berisha, Kosova statüsünün saptanmasının olası ertelenmesi hakkında bazı ulus-

lararası topluluk temsilcileri tarafından yapılan söylemler nedeniyle Kosova yurttaşlarının üzüntü duyduklarından ötürü kaygılandığını vurguladı.

Kosova Meclisi Milletvekilleriyle görüşmede bulunan Büyükelçi Vizner konuşması sırasında özellikle şunları dedi: "Kosova statüsünün saptanması süreci, Temas Gurubu'nun gündemine göre devam edecektir ve statüsün saptanması süresinin ertelenmemesi için ABD'nin seferber olması gereklidir. Kosova'yı önemli yenilikler beklediğinden ötürü, ülkenin politik ile enstitü yöneticileri sadece şimdi değil, statüsün saptanmasından sonraki ilk safhada da yekvücutlu olmalıdır".

"Uluslararası topluluk ile ABD, Kosova'nın geleceği için elinden gelen yardımı sunacaktır, ama ülkenin gelişmesi için esas sorumluluğu Kosova enstitüleri taşıyacaktır" diyen Kosova'ya ait ABD'nin Özel temsilcisi Vizner, Kosova'da işlevsel ekonomi sisteminin sağlanması ve Kosova

için bağışçılar örgütünün örgütlenmesinin gerekli olduğunu ortaya attı. Standartların yerine getirilmesi doğrultusunda Kosova'da atılan önemli adımlardan bahsederken Büyükelçi Vizner, statüsün saptanmasından sonra çalışmaların hızlandırılmasının ve özellikle belediyelerin yetkisi, azınlıkların hakları ve kiliselerin korunmasının düzenlenmesi amacıyla yasamacılaşma özel önemin verilmesinin gerekli olduğunu vurguladı. Ademi Merkezîyetçilik konusuna değinen Büyükelçi Vizner, ekonomi açısından bağımsız olmak ve Kosova'nın bütünlüklü gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla mevcut olan ve yeni kurulan belediyelerin yetenekleşmesinin gerekli olduğunu belirtti.

Bu görüşme sırasında tartışmada bulunan Başkanlık Kurulu üyeleri Sabri Hamiti, Xhavit Haliti, Alush Gashi, Numan Baliç, Mahir Yağcılar ve Džezair Murati, bağımsız Kosova ve Kosova'nın özgürlüğü ile ilerlemesi doğrultusunda ABD'nin katkısıyla ilgili tutumunda yekvücutluydu. Bunların hepsi, Kosova sürecinde ABD'nin etkin rolde bulunması gerekliliği ve ülkenin iktisadisine Amerika yatırımlarını da katarak, statüsün saptanmasından sonra da Amerika'nın Kosova'da kalması için yana olduklarını dile getirdiler. Bu görüşmede hazır bulunan azınlıklar topluluğu temsilcileri, azınlıkların haklarına saygının gösterilmesi garantisinin sağlanması isteminde bulunarak, ülke bağımsızlığının bir an önce sağlanmasının gerekli olduğunu vurguladılar.

NATO Parlamenter Heyeti, ülkede gerçekleşen ilerlemeyi değerlendirdiler

*Meclis Başkanı Berisha: Kosova'nın bağımsızlığı konusunda uzlaşmamız var
Kosova Meclisi üyeleri, bulunduğumuz yıl içinde statü konusunun çözümlenmesini ısrarla destekliyorlar
Baliç, Boşnak ve Goralılar için garantilerin sağlanmasını istedi
Nojkić, Kosova çözüm yoluna ait proje konusunda, Kosova enstitülerini ve uluslararası topluluğu eleştirdi*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha ve Kosova Meclisi'ndeki Grup temsilcileri ile birlikte, Karl Lambers'in yönetimindeki NATO Parlamenter Heyeti'nin 20 kişiden oluşan Heyeti'ni bugün kabul etti. Bu görüşme süresinde, Kosova'nın ilerleme aşaması ve ülke statüsünün çözümü konusundaki müzakere süreci ile ilgili konular görüşüldü.

Meclis Başkanı Berisha, görüşmenin başlangıcında Kosova ve onun yurttaşları yararına yaptıkları her şey için NATO ve üye ülkelere teşekkürlerini belirtti. Ayrıca, katılımları ve etkinlikleri ile Kosova ve aynı zamanda yörede istikrarlılığa ve huzura olumlu katkıda bulunan KFOR güçlerine de minnettarlığını belirtti. Devamında o, ülkenin ilerlemesi ve demokratik bir ülke olması yönünde Kosova enstitülerinin çalışmalarına uzunca değindi. Özellikle, standartların yerine getirilmesi ve azınlıkların yaşam koşullarının sağlanması konusundaki çalışmaya parmak bastı.

Statünün belirlenmesi ile ilgili müzakerelere değinirken Berisha, ülkenin

bağımsızlığı için Kosova Müzakere Grubu'nun ısrarlı tutumundan da söz etti.

Kosova ile ilgili bilgileri toplamakla görevli olan NATO Parlamento üyeleri, ülkede sağlanan ilerlemeleri değerlendirdi ve Kosova'da barış sürecine desteklerini belirttiler.

NATO Parlamento Heyeti'ni yöneten Karl Lambers, sağlanan ilerlemenin, bir sinyal olduğunu ve huzurlu ve stabil bir Kosova'nın, bütün yöredeki istikrarlılığın faktörü olduğunu sözlerine ekledi. Çok etniteli bir toplumun kurulması yönünde çalışmaların devam etmesi gerektiğini ileri sürdü ve bu konuda Kosova'luların emeklerini övdü.

NATO Parlamento üyeleri, kendileri tarafından da desteklenen Müzakerelerin Başkanı Ahtisari'nin önereceği statü ile ilgili çözümün kabul edilmesi konusunda, halkın hazırlanmasına bütün tarafların emek vermeleri gerektiğini vurguladılar.

Kosova'nın hemen hemen bütün Meclis üyeleri, bu görüşme süresinde söz aldılar ve statünün, bu yıl içerisinde belirlenmesi konusunda

kararlılığını belirttiler.

PDK Meclisi Grubu Başkanı Jakup Krasniçi, Sırbistan'da seçimlerin yapılması nedeniyle, statünün çözümlenmesi konusunun ertelenmesi olanağını yorumlarken, statünün belirlenmesi konusunun ertelenmesinin aslında, radikalleri ve Milošević'in sosyalistlerini güçlendirebileceğini vurguladı. Nekibe Kelmendi ve Gazmend Muhaxheri, Belgrad rejiminin, Kosova konusunun çözümlenmesini ertelemek için başka çeşit bahaneleri de yaratacağını ileri sürdüler.

Meclis Başkanı Berisha, Kosova Arnavutları'nın, Kosova Sırpı ile beraber yaşamak için hazır olduklarını, ancak komşu olmaktan öte Belgrad ile asla yaşamayacaklarını kesin olarak vurguladı.

Azınlık temsilcilerinden Mahir Yağcılar, Türk ve Boşnak azınlıklarının Kosova'da entegre olduklarından memnun olduğunu vurgularken, enstitüler, yönetim organları ve eğitimde bu Türk ve Boşnak dillerinin kullanılması dolayısıyla övgülerini belirtti. Numan Baliç, Boşnak ve Goralılar'ın yaşamları, çalışmaları ve ilerlemeleri konusunda garanti istedi ve bu durumda, Kosova'daki çoğunluk ahalisinin istediği her çeşit çözüm yolunu destekleyeceklerini vurguladı. Randjel Nojkić ise, Kosova konusunun çözüm yoluna ilişkin projeler dolayısıyla Kosova enstitülerini ve uluslararası topluluğu eleştirdi.

Kosova Meclisi üyeleriyle görüşen NATO Parlamento üyeleri, Kosova'da yasa çerçevesi ve azınlıkların garanti ile sağlanan hakları ve Kosova Meclisi'nde onların temsilcileri konusundaki kendi garantilerini önererek, bunların çok önemli ve yararlı olduğunu vurguladılar.

Viyana görüşmelerinde Kosova, yapıcı ve kooperatif rolünü oynamaktadır

Kosova devletinin kurulması hiç kimseyi zarara uğratmayacaktır. Bağımsız Kosova, yöredeki istikrarlığın önemli unsuru olacaktır

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün, Habsburg hanedanı halefi ve Avrupa Parlamentosu'nun birkaç yıllık üyesi **Otto Von Hasburg'un** yönetmiş olduğu sekiz kişilik heyetle görüştü. Bu görüşmeye ayrıca, Meclis'in Başkanlık Kurulu üyelerinden Prof. Dr. Sabri Hamiti, Xhavit Haliti, Naim Maloku ve Mahir Yağcılar da katıldı. Görüşmenin daha başında konuşmada bulunan **Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha**, Otto Von Habsburg'a şu sözlerle hitapta bulundu: "Sizinle yapmış olduğumuz her görüşme bizim için büyük bir mutluluk olsa gerek. Kosova'nın geçmiş olduğu tüm süreçlerde siz özel katkıda bulundunuz. Siz her zaman kendinizi Kosova, demokrasi ve Kosova'nın Avrupa çevrelerine entegre olması yönünde ebediyen yorulmayan avukat olarak gösterdiniz. Bununla birlikte siz, size karşı büyük saygısı olan Merhum Kosova Başkanı Rugova'nın en sadık dostlarından biriydiniz".

Konuşmasının devamında Başkan Berisha, Avrupa standartlarına göre yasaların getirilmesi alanında sürdürülen çalışmalara değinerek, Kosova ve ülkenin parlamentosun-

daki güncel devinimlere parmak bastı. Yanı sıra Başkan Berisha, hesap verme mekanizmasını sağlayarak, Hükümetin çalışmalarına parlamento denetiminin yapılması açısından Kosova Meclisi'nin önemli sonuçlar kaydettiğini de dile getirdi.

Viyana görüşmelerinde Kosova, yapıcı ve kooperatif rolü oynamaktadır. Kosova devletinin kurulması, hiç kimseyi zarara uğratmayacaktır. Bağımsız Kosova, yöredeki istikrarlığın önemli unsuru olacaktır. Bu açıdan Kosova, tüm Başkan ülkeleriyle ve aynı zamanda Sırbistanla iyi komşu ilişkilerin kurulması için üstün çaba sarfetmektedir.

Konuşmasının başında **Otto Von Habsburg**, Merhum Kosova Başkanı Rugova'nın kişiliğine özendiğini belirtip, sözlerine şunları ekledi: "Merhum Rugova'nın görüşlerine son derece saygılıydım. O sadece kendi halkına değil, Kosova'da yaşayan tüm diğer yurttaşlara da kendini adamıştı. Azınlıkların durumu yönünde Kosova elinden gelen çabayı sarfetmiştir. Sizler sağlam birşeyler yaratmak istiyorsunuz ve eminim ki çok yakında demokratlar masasına otur-

muş olacaksınız. Bu yönde sizler, Avrupa'da bağımsız ülke olarak ilen edilip önemli misyonunuz olacaktır. Topluluklarla iyi ilişkiler kurarak, hem yörede, hem de Avrupa'da oldukça iyi örnek olma fırsatına sahipsiniz. Sadece bir enstrümanla değil, orkestra halinde birkaç enstrümanla çalınan müzik daha iyidir. Şimdilik başarılı bir başlangıca ve yönetime sahipsiniz. Bundan ötürü de hepimiz, daha iyi bir geleceğin sağlanması için özgürce yaşamaya çaba sarfetmekteyiz. Kendimizi, hukuki devletin kurulmasına adanmışız".

Xhavit Haliti - Kosova'da aşırı İslamcılık ile aşırı milliyetçilik mevcut değil. Fakat, var gücümüzle ortadan kaldırmamız gereken bazı özel sorunlar ile zayıflıklarla karşılaşmaktayız. Avrupa Kosova'sı, Balkanlarda daha mutlu ve parlak bir geleceğin sağlanmasına gereken katkıyı sunmuş olacaktır diye düşünüyorum.

Sabri Hamiti - Kosova'nın bağımsız olması döneminde bulunduğumuza göre, sizin yardımınıza son derece gereksinim duymaktayız. Kosova, kendi statüsünün 2006 yılının sonlarında tamamlanması amacıyla hem büyük yatırım yapmış, hem de büyük fedakarlık göstermiştir, bu nedenle de statüsün saptanmasının olası ertelenmesi bizim için küçük şey değildir. Sırbistan, ister seçimlerle, ister de Kosova'yı kendi parçası olarak belirlemiş olduğu Anayasasıyla üstün çaba sarfedip, esas müzakereci Ahtisari'nin yönetmiş olduğu müzakere sürecini engellemeyi amaçlamaktadır. Bundan ötürü de uluslararası topluluk ve özellikle ABD, Sırbistan'ın Kosova'daki Sırlar'ın durumuyla değil, sadece Kosova ülkesiyle ilgilendiğini farketmelidir.

ABD ile AGİT uzmanları, tanıkların korunması yönündeki görgülerini ortaya attı

Bu alanda başarılı bir sistemin sağlanması amacıyla, yurttaşların adalet enstitüleri ile polise güvenmeleri gereklidir

Uzmanlar ekibi, Kosova'daki tanıkların korunmasıyla ilgili bir Rapor hazırlayacak ve yasamanın bu alanındaki durumun düzelmesi gerekliliğiyle ilgili önerilerini sunacaktır

Komisyon Başkanı Hydajet Hyseni'nin başkanlığında Kosova Meclisi'nin Adalet, Yasama ve Anayasa Çerçevesi Komisyonu bugün, tanıkların korunmasına ait ABD ile AGİT uzmanlarından oluşan bir ekibi kabul edip, özellikle tanıkların korunmasına değinerek Kosova'daki mahkeme durumu hakkında konuşada bulundu.

Hukuk enstitüleri ile güvenlik enstitüleri temsilcileriyle görüşmede bulunan ABD ile AGİT uzmanları, tanıkların korunması seviyesinin değerlendirilmesi amacıyla Kosova'da bulunmaktadır.

Sözünü ettiğimiz uzmanlar, Kosova'daki tanıkların korunmasıyla ilgili Raporu hazırlayacak ve yasamanın bu alanındaki durumun düzelmesi gerekliliğiyle ilgili önerilerini sunacaktır. Bu toplantıda, tanıkların korunması sisteminin sağlanması amacıyla, yurttaşların, adalet enstitüleri ile polise güvenmelerinin gerekli olduğu vurgulandı. Bununla birlikte, yasa düzeninin getirilmesinden sonra tanıkların başarıyla korunması amacıyla, Hükümetin suçişlerine karşı kararlılıkla savaşım vermesinin gerekli olduğu da ortaya atıldı. Yasama Komisyonu üyeleri,

yasamacılık yönetiminin kurulması için Kosova'nın gereken kapasiteye sahip olduğunu doğrularken, yasama alanındaki yetkilerin çoğunun hala yedekte olduğunu ve bu yetkilerinin aynılarının çok yavaş bir şekilde yerli enstitülere aktarıldığını vurguladı. Diğerleri arasında sözkonusu Komisyon üyeleri, bu nedenden ötürü Tanıkların korunmasına ait Yasanın bloke edildiğini ve bu Yasanın tekrar gündeme getirilmesi amacıyla sözkonusu uzmanlar tarafından yardımın sunulması isteminde bulundu.

“TREPÇE” KOMBİNASI'NDAKİ GÜNCEL DURUM

Bir zamanki devde toplam 22.000 işçi çalışırken bugün sadece 2.000 işçi çalışmaktadır

Doğal kaynaklara göre dünyada dört en zengin şirketler arasında yer almasına rağmen, “Trepçe” Kombinasi bugün çalışmaz durumundadır. Toplam 22.000 işçisi olan bu dev Kombina'da bugün sadece 2.000 işçi çalışmaktadır. Geçen dönem içerisinde toplam dört maden ocağı, bu maden ocaklarından kazılan doğal zenginliklerin istifade edilmesi için toplam dört maden ocağı yetenekleştirilmiş ise de, nesnel ve öznel nedenlerden ötürü iki aydan bu yana “Trepçe” Kombinasi'nda çalışmalar durmuştur. Bu gibi bilgiler, Komisyon Başkanı İbush Jonuzi'nin başkanlığında düzenlenen Kosova Meclisi Ekonomi, Ticaret, Endüstri, Enerjetik, Ulaşım ve Telekomunikasyon Komisyonu'nun

sıralı toplantısında ortaya atıldı, ki bu toplantının gündem sırasında sadece “Trepçe” Kombinasi'ndaki güncel durum noktası yer almaktaydı. Sözkonusu Komisyon üyeleri yanı sıra bu toplantıya, “Trepçe” Kombinasi, Kosova Güvenilir Acentası ve UNMİK'in dördüncü taban temsilcileri de katıldı. Diğerleri arasında bu toplantıda, “Trepçe” Kombinasi'nın 1990-1999 dönemi için yabancı yatırımcılara 75-220 milyon Euro borcu olduğu belirtilirken, mevcut borcun sözkonusu Kombinadaki sıralı üretim ile çalışmaların ek yükünü oluşturduğu dile getirildi. Bu Kombinadaki sorunlardan bahsedilirken, şunu belirtmek gerekir ki 90'lı yıllarda işsiz kalan işçilere, genelde tecrübeli iş gücüne

/55-50 yaş üzerinde olanlar/ sosyal yardım olarak maaşların ödenmesi ve Kombinanın çalışmasıyla havanın kirletilmesi ek yüklerden birini teşkil etmektedir.

Bu gibi olumsuz durumdan kurtulmanın çözüm yollarından bahsedilirken, sözkonusu Komisyon toplantısının devamında, dünyada bu Kombinayı satın almak isteyenler sayısının az olmadığı ve aynı zamanda Kosova İktisadisi'nin bu dev Kombinasi'nın gelişmesi için yatırım yapmak isteyenlerin oldukça çok olduğu ortaya atıldı. Bu Komisyon toplantısına katılan temsilciler, sözkonusu Kombinada çalışmaların başlatılması amacıyla bir an önce statüsün saptanması gerekliliğini belirttiler.

Sahte paraların basılması oldukça bileşik bir konuyu oluşturmaktadır

Kosova için sahte paraların basılması yeni pratiği oluşturmaktadır, sahte paraların basılması alanında, her tür suçların önlenmesi ile engellenmesi amacıyla güçlü bir Yasa'nın getirilmesine gereksinim duyulmaktadır. Sahte paraların belirivermesine karşı savaşımlı Kosova'nın yerli enstitüleri yönetmelidir ve bu, Kosova Hükümeti'nin sorumluluğu altında UNMİK çerçevesinde çalışan Finansî Araştırma Merkezi'nin yetkisinde bulunmaktadır

Kosova Meclisi Binası'nda bugün, sahte paraların basılmasının önlenmesi ve buna bağlı diğer suç işleriyle ilgili yuvarlak masa toplantısı düzenlendi. Bu toplantı, Meclis'in Bütçe ile Finansî Komisyonu, UNMİK'in Enformatif Finansî Merkezi ve ABD Hukuk Departmanı tarafından örgütlendi. Yuvarlak masa toplantısı, Kosova Meclisi tarafından prensipte onaylanan Sahte paraların basılmasının önlenmesine ait Yasa Tasarısına ilişkin değiştirgelerin sunulması hazırlıkları doğrultusunda düzenlendi. Bu münasebetle, bu yuvarlak masa toplantısının esas amacını, sahte paraların basılmasının önlenmesiyle ilgili en gelişmiş uluslararası pratikleri hakkında bilgi edinme ve konuyla ilgil tartışmada bulunma teşkil etmekteydi. Bu aleni tartışmaya, ABD'nin Adalet Departmanı Suçları Bölümü'ndeki Şef yardımcısı Linda Samuel, UNMİK'in Enformatif Finansî Merkezi Müdürü Kevin Stephenson ve Priştine'deki Amerikan Bürosu Hukuk Danışmanı Sarah Lum da katıldı. Sözü edilen konunun görüşülmesine büyük katkıda bulunan bu uluslararası temsilciler, Amerika görgülerine değinerek, ister hukuki, ister de pratik açıdan sahte paraların basılmasının önlenmesi amacıyla kendi görgülerini ortaya attılar. Tartışmanın devamında, sahte paraların basılmasının Kosova için yeni pratiği oluşturduğu ve sahte paraların basılması alanında, her tür suç

işlerinin önlenmesi ile engellenmesi amacıyla güçlü bir Yasanın getirilmesine gereksinim duyulduğu belirtildi. Sahte paraların basılması konusunun oldukça bileşik bir konu olmasına rağmen, bu gibi belirtinin önlenmesi amacıyla sayısız enstitülerin seferber olması gereklidir. Meclisi'in Bütçe ile Finansî Komisyonu Başkanı Naser Osmani'nin belirttiğine göre, sahte paraların basılması sürecine katılması tehlikesiyle, küçük, orta ya da büyük işler, medyalar, idari organları, mahkemeler, polis ve siyasetle birlikte tüm toplumsal özneler karşı karşıya gelmektedir. Bundan ötürü de, sahte paraların basılmasının önlenmesi herkesin olduğu gibi, Kosova toplumunun da önemli sorunlarından birini oluşturmaktadır. "Bilinen bir gerçektir ki Kosova şu anda tranzisyon döneminde bulunmaktadır ve yakın bir gelecekte bağımsız devlet ilan edilip, uluslararası topluluğun eşit haklı üyesi olacaktır. Bu nedenle, sahte paraların basılması için Kosova'nın uygun bir ülke olmasına izin verilmemelidir. Aynı zamanda yeni kurulacak olan devletin başlangıç

adımlarında Kosova'nın, uluslararası topluluğun üyesi olarak yapması gereken görevlerin yerine getirilmesinde başarısız olması hiçbir şekilde müsaade edilmemelidir. Örgütlü suçlar ve teröre karşı uygarlık dünyası savaşımında Kosova'nın güvenilir partner olamayabileceği görüşlerin

meydana gelmesine karşı koyulmalıdır. Bunun yanı sıra, sahte paraların basılmasının, Kosova'nın ekonomi ile toplumsal gelişmesine etkide bulunması müsaade edilmemelidir. Çünkü bunun sonucu, Kosova toplumu inanılmaz zarara uğramış olacaktır. Sahte paraların belirivermesine karşı savaşımlı Kosova'nın yerli enstitüleri yönetmelidir ve bu, Kosova Hükümeti'nin sorumluluğu altında UNMİK çerçevesinde çalışan Finansî Araştırma Merkezi'nin yetkisinde bulunmaktadır, dedi konuşması sırasında sökonusu Komisyon Başkanı Naser Osmani.

Sahte paraların basılmasının önlenmesine ait birim ya da hizmetin hangi Bakanlığın ya da diğer yerli enstitünün çerçevesinde bulunmasının gerekli olduğundan bahsederken, bu toplantıda hazır bulunanlar, ister hukuki, ister de pratik açısından, bu hizmetin bağımsız olarak çalışması amacıyla gereken çözüm yolunun bulunması görüşüyle oйдаş oldular. Aksine, sahte paraların basılmasının önlenmesine karşı savaşımında hiçbir başarı sağlanmayacaktır.

Avrupa Birliği Misyonu, UNMIK'i değiştirmeyecektir

Kosova'da Avrupa Birliği misyonunun hazırlanmasına ait Solana'nın özel temsilcisi Torbyorn Solhstrom, sözkonusu misyonun yetkiler ve zaman açısından sınırlandırılmış olacağını belirtti. Avrupa Birliği Kosova'yı yönetmek istemiyor, sadece Kosova'nın gelişmesi ile onun Avrupa Birliği'ne üye olması doğrultusunda yardımcı olmak istiyor

Bu misyonun uluslararası sivil ofisi ve aynı zamanda polis ile adliyeyi denetleme yetkisi, bununla birlikte kadroların atanması yönünde müdahalede bulunma hakkı olacaktır

Komisyon Başkanı Sabri Hamiti'nin başkanlığında düzenlenen Uluslararası İşbirliği ve Avrupa-Atlantik Komisyonu toplantısında bugün, Kosova statüsünün saptanmasından sonra uluslararası katılım görüşüldü. Bu konunun daha iyi bir şekilde aydınlatılması amacıyla, sözkonusu toplantıya Kosovada Avrupa Birliği misyonunun hazırlanmasına ait Solana'nın özel temsilcisi Torbyorn Solhstrom davet edildi. Konuşmasının daha başında sözkonusu Komisyon Başkanı Sabri Hamiti, Kosova statüsünün saptanmasından sonra da, ülkemizde uluslararası katılımı ilgili Kosova enstitüleri ile halkın kabul edilir tutumunu ortaya atarken, Kosova'da Avrupa Birliği'nin kalitesi, kapasitesi ve devam etmesi süresi hakkında bazı sorunlara değindi. Aynı zamanda Hamiti, bu gibi misyonun, Kosova halkı tarafından da gereken şekilde kabul edilmesi amacıyla, yerli enstitüler arasında yapılan anlaşma üzere kurulmasını ısrar etti. Kosova'da Avrupa Birliği misyonunun hazırlanmasına ait Avrupa diplomatı Solana'nın özel temsilcisi Torbyorn Solhstrom, Kosova statüsünün saptanmasından sonra uluslararası katılımın sivil ve askeri olacağını belirtti. Sivil katılım

sözkonusu olunca Solhstrom, Avrupa Birliği'nin ilerideki misyonunun yetkiler ve zaman açısından sınırlandırılmış olacağını ve UNMIK'i değiştirmeyeceğini vurguladı. Yanı sıra, Avrupa Birliği'nin amacının Kosova'yı yönetmek değil, sadece Kosova'nın gelişmesi ile onun Avrupa Birliği'ne üye olması doğrultusunda yardımcı olmak istediğini ve bunu uluslararası partnörlerle, özellikle ABD ile yapacağını dile getirdi. Kosova'daki Solana'nın temsilcisi Solhstrom'un sözlerine göre, bu misyonun uluslararası-sivil bürosu olacaktır. Bu misyondaki çalışmalar, Makedonya ve Hırvatistan'da olduğu gibi Kosova'daki yapısal reformların desteklenmesine yönlenecek ve Kosova enstitülerinin ülkenin özel değişmelerle uğraşmasını sağlayacaktır. Enstitülerin gereken seviyede

görgü sahibi olmadıkları ve Kosova'da hüküm süren etniklerarası güvensizlik yüzünden, bu misyonun, Ademi Merkeziyetçiliğin denetlenmesi ile kültürel mirasların korunması, yasaların yönetilmesi ile güvenlik konuları alanında yetkisi olacak, bununla birlikte kadroların atanması doğrultusunda müdahale edebilecektir. Bu toplantıda oldukça etkin olan Komisyon üyeleri kendi soruları ile uyarılarıyla, Kosova'nın Avrupa Birliği'ne daha kolay bir şekilde katılmasına katkıda bulunmuştur. Onlar, Kosova'nın hızlı ekonomi gelişmesi amacıyla desteğin artması, yerli kadroların yetenekleşmesi yönünde teknik işlerin hızlandırılması, bu misyonun zaman süresinin incelenmesi ve Avrupa Birliği ile UNMIK misyonu dönemindeki ilişkilerin devamlı izlenmesi isteminde bulundular.

BELGELER

KOSOVA MECLİSİ, 19 EKİM 2006
TARİHLİ OTURUMUNDA KABUL ETTİĞİ:

DEKLARASYON

Kosova Meclisi, Sırbistan'ın gelecek yasasına Kosova'nın sokulması kararını ve referandumun, Kosova yöresinde yapılmasını kınadı

1. Kosova Meclisi, Sırp devletinin bu hareketini, Kosova'ya karşı anayasa saldırısı olarak değerlendirmektedir.
2. Kosova Meclisi, Temas Grubu ve AB'den, Sırbistan'ın bu hareketini, Kosova politik statüsüne etkisi olmayacak tek taraflı hareket olarak değerlendirmelerini beklemektedir.
3. Kosova'da Sırbistan'ın referandumunu, Kosova için yasa dışı bir harekettir, dolayısıyla, hukuki etkiye tabi tutulmayacaktır. Sırbistan'ın Kosova'da referandum düzenlemesi, Kosova yurttaşları arasında güvensizlik yaratmaktadır. Kosova'nın Sırp yurttaşlarını, yurttaş, politik, kamu ve enstitüsel yaşama entegre olmaları çağrısında bulunuyoruz.
4. Kosova Meclisi, Kosova bağımsızlığı ve egemenliğinin tanınmasının olası ertelenmesi için ortaya atılan nedenlerin, kabul edilemez olduğunu ve Kosova ile yörede demokratik süreçlerini bileşik kılabilceğine inanmaktadır. Kosova yurttaşları egemendir ve kendi geleceğini kendisi belirlemelidir.

KOSOVA MECLİSİ'NİN, 21 EYLÜL 2006
TARİHLİ OTURUMUNDA, KOSOVA'DA
MEYDANA GELEN PATLAMALARLA
İLGİLİ OLARAK YAYINLADIĞI

DEKLARASYON

Kosova Meclisi, Gilan, Ferizovik ve Klina'da son günlerde meydana gelen patlamaları sert bir dille kınayarak bunu, insan hayatını tehdit eden ve ülkede güvensizliği artıran şiddet ve dehşet olayı olarak değerlendirdi.

Kosova Meclisi, KPH, UNMİK polisi ve Kosova'da diğer güvenlik sorumlularını, bu şiddet ve dehşet olaylarını gerçekleştirenlerin, kanun önüne çıkartmalarını ve Kosova yurttaşlarının hayatlarını tehdit eden olayları engellemelerini istedi.

Kosova Meclisi, şiddet ve dehşet olaylarının, dünya önünde Kosova'nın görünümünü lekeleyebileceğini ve Kosova'nın bağımsızlık sürecini politik açıdan zeddeleyebileceğini vurguladı.

KOSOVA MECLİSİ BAŞKANI KOLË BERİSHA, NORVEÇ HEYETİNİ KABUL ETTİ

Kültür işbirliği ile iletişim Kosova'nın Avrupa'ya doğru adım atmasında yardım etmektedir

Norveç, savaştan önce, savaş sırasında ve savaştan sonra Kosova'ya sunduğu katkısından dolayı takdir edildi

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün, Norveç'in en yüksek enstitüler heyetiyle görüşüp, kendileriyle ders kitaplarının yayımlanması ile tercüme edilmesi hakkında konuştu. Norveç Heyeti'ni Toril Langlete /Norveç Krallığı Dışişleri Bakanlığı/, Sverre Johan Kvale /Pristine'deki Norveç Dairesi Şefi/, Astrid Megard Solid /Venstres Oppsyningsforbund projesi yöneticisi/, Erik Solvberg /yazar/ ve İngvild Ronning Radwan /"Tronder-Avisa" gazetecisi/ oluşturmaktaydı. Bu heyet arasında, Kosova Halk ve Üniversite Kütüphanesi Müdürü Prof.Dr. Sali Bashota da bulunmaktaydı. Norveç Heyeti temsilcileri, Kosova Meclisi Başkanı Berisha'ya, Kosova okullarının özel pedagoji kitaplarıyla tedarik edilmesi yönünde yapmış oldukları şimdiye kadarki etkinlikler hakkında bilgi verip, Kosova'da, ünlü Norveç müelliflerinin kita-

plarına oldukça büyük ilginin gösterildiğini dile getirdiler. Bu münasebetle onlar, sözkonusu etkinliğin ileride de devam edeceğini vaad ettiler.

Kosova Meclisi Başkanı Berisha, savaştan önce, savaş sırasında ve savaştan sonra Kosova'ya sunmuş olduğu yardımlarından dolayı Norveç Heyetini takdir etti. Konuşmasının devamında Başkan Berisha, bilgi ve eğitim edinme doğrultusunda çeşitli baskılar yüzünden Kosova'nın karşılaşmış olduğu güçlükler hakkında konuştu. Ülkede kurulan yeni şartlar hakkında Başkan Berisha, büyük önem taşıyan bu alanda Avrupa ülkeleriyle, bunun çerçevesinde Norveçle işbirliğin geliştirilmesinin önemli olduğunu belirtti. Kosova, Avrupa'ya entegre olmak için özel özen göstermekte, bundan ötürü de kültür işbirliği ile iletişim Kosova'nın Avrupa'ya doğru adım atması için katkı sunmaktadır.

Özel mülk sadece bireyin fonksiyonunda değildir

Özel mülk yüksek hukuki korunuma tabi tutulmaktadır. Ancak, diğer taraftan özel mülk, kullanılması kamu çıkarı için istendiği takdirde bile, bu konu toplumun gereksinmelerinden ayrı tutulamaz ve dokunulmaz gibi muamele edilemez

Kosova Meclisi, 31 Ağustos 2006 tarihli oturumunda, Kamu Çıkardan olan Kamulaştırmaya ait Yasa Tasarısı'nı ilk defa görüştü. Bu Yasa Tasarısı hakkındaki açılış konuşmasını Kosova Meclisi'nin İktisat, Endüstri, Enerjetik, Ulaşım ve Telekomunikasyon'a ait Komisyonu Başkanı İbush Jonuzi sundu. Jonuzi, bu Komisyon, Kamu Çıkarından olan Kamulaştırmaya ait Yasa Tasarısı'nın hazırlık sürecini başlat-

mış bulunmaktadır ancak, yasama girişimi meclise düşer ve bu durumda o, Anayasa Çerçevesi'nin 9.3.34 bölümü ile uyumludur, dedi.

Yasa Tasarısı, Avrupa'nın ilerici yasamasına dayanmaktadır

Özel mülk, sadece esas insan hakkı değildir, o aslında, ticari piyasasına göre yönlendirilmiş bir özgür toplumun yaratılması ve kalkın-

masını olanaklı kılan en önemli elementlerden biridir. Öyleki özel mülk, en yüksek hukuki korunuma sahiptir. Ancak, diğer taraftan özel mülk, kullanılması kamu çıkarı için istendiği takdirde bile, toplumun gereksinmelerinden bu konu ayrı tutulamaz ve kullanılması için kamu çıkarından olduğu takdirde de, ona dokunulmaz gibi muamele edilemez. Özel mülk sadece bireyin, daha doğrusu özel mülkteki kişinin yetkisinde değildir, o toplumun ve onun

genel çıkarına olan görev çerçevesindedir.

Özel taşınmaz mülkün kamulaştırılması için yasal olanak, bir toplumun işlevliliği için en büyük önem taşımaktadır. Kantleşme kalkınmasının sayısız projeleri, çevresel düzenlemeler, kamu enfras-trüktürünün inşaatı, örneğin, anayolların inşaatı, maden ve termosantral-larının inşaatı, bu yasal olanak olmadığı takdirde kattiyen gerçekleşemezdi. Ancak, bu durumlarda bile, özel mülkün, genel çıkar hizmeti için kamulaştırılması istenince, özel mülk sahibi, gerek hukuk korunuma sahip olmalı ve mülk hakkının kaybı için tazminat almalıdır. Bu açıdan bakılınca, özel mülk sahibi ve toplum arasında den-genin sağlanması, gerekli ve etkili süreçleri uygulamakla ve tam tazminatın saptanması, kamulaştırmana ait bir yasanın en önemli amacıdır. Kamulaştırma alanı, şimdilik, daha 1980 yılında kabul edilmiş olan Kamulaştırmaya ait yasa ile düzenlenmektedir. Bu Yasanın formal olarak uygulanır halde olmasına rağmen, çağdaş gelişmeler ve Kosova'nın bulunduğu durumla uyumlu değildir.

Kamu Çıkarına olan Kamulaştırmaya ait Yasa Tasarısı'nın amacı, Avrupa ve uluslararası standartlarla tam anlamıyla uyumlu olarak bu alanın çağdaş hukuki düzenlemektir. Başbakan Dairesi ve USAİD hukuk uzmanları ile işbirliğinde bulunarak hazırlanmış olan bu Yasa Tasarısı, Almanya, Baltik devletleri ve Arnavutluk yasama modellerindedir. Bu modeller, son yıllarda hazırlanmış ve bu alandaki çağdaş gelişmelerin yansımasını göstermektedir. Yasa tasarısı, yasanın, bu Konvansiyon'un hükümleri ile uyumlu olarak uygulanmasına dair kesin istemin vurgulandığı, İnsan Haklarına İlişkin Avrupa Konvansiyonu ile tam anlamıyla uyumu sağlamaktadır. Hazırlık dönemi süresinde, katılımcılar tarafından olumlu olarak karşılanan bu Yasa Tasarısı'nın görüşülmesi amacıyla bir aleni

toplantı düzenlenmiştir. Onun içeriğine göre Yasa Tasarısı, özel taşınmaz mülkün kamulaştırılmasına izin veren koşulları saptar ve kamulaştırmaya ait süreçlerin başlamsından önce yapılabilecek hazırlık çalışmaları düzenlemektedir.

Mahkeme pratiğindeki sayısız sorunların ortadan kaldırılması olanakları

Nerxhivane Dauti, bu Yasa Tasarısı'nın, önemli bir hukuki boşluğunu doldurduğunu, böylece sadece herhangi bir diğer yasanın uygun şekli ile aleni çıkarının gerçekleşmediği durumlarda, geniş toplumsal çıkarlar için taşınmaz özel mülkün kamulaştırılmasını sağlayan, uygun uluslararası sözleşmelerle uyumlaştırılmış gerekli bir yasal enfras-trüktürünü yaratmaktadır, dedi.

Aslında bu özel önem taşıyan yasa ile birlikte bu Meclis'te, Kosova için çok daha önemli ve verimli yasaların, Mülk Yasası ya da Ademi Merkezçiliğe ait Yasa gibi Kosova'nın toplumsal ve iktisadi kalkınması için daha önemli yasaların kabul edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Öyleki, görüşmekte olduğumuz bu yasa ile birlikte, güçlü bir yasal esas oluşmuş olurdu ve bunlar sayesinde, mahkeme pratiğindeki sayısız sorunlar çözülmüş olurdu, sık sık cinayet ve diğer ağır suç işleri ile sonuçlanan sayısız ve zor mülk anlaşmazlıklar çözülmüş olurdu.

Bu yasa ile, kamu çıkarların işlevliliği, kamulaştırma süreçleri, özel mülklerin kamu çıkarı için kullanılması ve kamulaştırma ile ilgisi olan tazminatlar konusunda özel mülkün kamulaştırılmasına izin veren koşullarla ilgili kurallar saptanmaktadır. Bazı uyarılarda bulunan milletvekili Dauti, 1,4 ve 5. maddelerin, tamamıyla yeniden tanımlanması gerektiğini ileri sürdü.

Yasanın 19. maddesine ait olan ikinci özetli uyarıya göre bu yasa, onun pratikte kolayca uygulanabilmesi için en önemli dayanak

mevcut değil. Bir taşınmaz malın kamulaştırılması için tazminat tam olmalıdır, ancak, kendi piyasa değerinin üstünde olmamalıdır. Kamulaştırma için tam tazminat sadece, Yasanın 19. maddesinde anılmaktadır. Burada da komple olarak tanımlanmamış ve değer saptanmamıştır. Bu süreçteki katılımcılar, imperatif hükümler esasınca ya da "Jus Kogens"e göre hareket etmelidirler. Ancak, yasanın tam uygulanması, haksızlığa neden olmamalıdır. Bu yönde ise, latin deyi-mi açığa çıkmaktadır

"Summum jus, summum iniuria", buyusa "Yasaya saygı, ancak hukuk sisteminin normal çerçeveleri içinde" demektir.

Tam tazminat ise, önceki sahibe, hakeşitli sosyal ve iktisadi durumu, daha doğrusu kamulaştırmadan önce sahip olduğu durumu sağlayan şekilde gerçekleşmelidir. Tam tazminat mülk sahibine, arazinin büyüklüğü, kalitesi ve verimliliği bakımından, yakın olarak, en azından kamulaştırılmış arazi ile eşit değerde araziye sahip olmasını sağlayan tutarda olmalıdır. Buyusa, kamulaştırılmış taşınmaz mülkün tazminatının, önceki mülk sahibine, kamulaştırmadan önce sahip olduğu yaşama ve çalışma koşullarını sağlayan şekilde olmalıdır.

Tam tazminat, taşınmaz mülk sahibinin, piyasa değerinde ya da belli koşullar altında, kamulaştırılmış mülk değerinde olan taşınmaz diğer bir mülkü satın alabilmesini sağlayacak değer altında olmamalıdır.

Tüm bunlar, önceki mülk sahibinin ve onun aile üyelerinin maddi zarar görmemeleri ve kamulaştırmanın, ekonomik zorbacılık nitelik kazanmaması amacıyla yapılmaktadır. Kamulaştırma için tam tazminat yüksekliğinin sapyanması süresinde alınan ölçütler şunlardır: taşınmaz mülkün piyasa değeri, sahibin özel koşulları, kamulaştırmanın süresi, kamulaştırılan tesislerin çeşitleri, parasal tazminatın verilmesi durumunda tazminat faizinin yüksekliği. Nerxhivane Dauti, 23,35,38,43 ve

44. maddeleri üstüne birkaç uyarısını da ortaya attı. Konuşmasının daha başında Gjylnaze Sylla, “shpronësim” /zapt etmek / kelimesinin, bu Yasa Tasarısı’nda kullanılabilecek uygun kelime olup olmadığını sordu. Bu kelimenin olumsuz olduğunu ve tarihin değişik safhalarında, özellikle komünist rejimi sırasında politik nedenler yüzünden özel mülkleri zapt edilen Kosova yurttaşlarının acı günlerini hatırlamalarını körükleyeceğini düşünmekteyim. Öyleki, bunun yerine daha uygun bir kelimenin bulunması gereklidir. Bu Yasa Tasarısı’nın amacı oldukça ayandır, yani bunun amacı en yüksek aleni amaçtan başlanarak /eğer bu amaç başka bir şekilde gerçekleşmezse/, özel mülkün zapt edilmesine ilişkin vasal esası sunmaktır. Eğer belirli tazmin prensibine ve kalifiyeli kamu çıkarın gerçekleşmesine saygı gösterilirse, o zaman devletin bu gibi yöntemi geçerlidir, demek oluyor ki sadece kamu çıkarın gerçekleşmesi amacıyla ikinci bir çözüm başka bir şekilde elde edilmediği durumlarda mülkler ele geçirilebilir ve bu yöntem Yasada yer almaktadır.

Kamu çıkar adına özel çıkarlar da kamufle edilmektedir

“Bu Yasa Tasarısı gerçekten kamu çıkar amacıyla mülklerin ele geçirilmesine ilişkindir, fakat burada kamu çıkar adına özel çıkarlar da kamufle edilmektedir, çünkü aramızdan hiç kimse kamu çıkar için önemli olan projelerin inşa edilmesine karşı değildir, bazı durumlarda bu Yasa, mülklerin ele geçirilmesinin bu amaç için yapılmasını öngörmektedir. Sadece özel özelliği olan mülklerin ele geçirilmesi olayları da vardır. Söz konusu Yasa Tasarısı’nın 4. maddesinde, belirli yasa hükümleriyle hazırlanan bayındırma planına göre mülklerin ele geçirilmesinin kamu çıkardan olduğu açıklanmaktadır. Demek oluyor ki, bayındırma planının mevcut olmayışı sırasında, kamu çıkar ve özel çıkarların yönetilmesini, bu

Yasanın hükümleriyle uyumlu olarak özel kararla Kosova Hükümeti saptamaktadır”, dedi Nazim Jashari.

“Mülklerin ele geçirilmesiyle ilgili belediyelerin görüşü ele alınmadan, kamu çıkar hakkında Kosova Hükümeti’nin karar getirmesi yanlıştır. Herhangi bir kamu etkinliğinin örgütlenmesi ya da kamu projenin inşa edilmesi öngörülen yerlerdeki belediye meclisleri, söz konusu organlar sayesinde görüşlerini ortaya atmalıdır, maalesef belediye meclisleri gözönünde bulundurulmamıştır. Bu Yasa Tasarısı’nda özel çıkarın kamufle edildiği hakkında görüşlerimi ortaya atmak istiyorum. Önceden de belirtmiş olduğum gibi, bayındırma planının mevcut olmayışı durumlarda, kamu çıkar ile özel çıkarları Kosova Hükümeti saptamaktadır. Beşinci noktada, eğer mülklerin ele geçirilmesinin amacını kamu organlara gerekli olan objelerin genişletilmesi ile inşa edilmesi ve aynı zamanda enerjinin üretilmesi ile tedarik edilmesi için objelerin inşaatı teşkil ediyorsa, o zaman kamu çıkarın özel çıkarı yönetebileceği tahmin edildiği denilmektedir.

Enerjinin tedarik edilmesi objeleri kamu çıkardandır, oysa enerjinin üretilmesi için inşa edilmesi öngörülen objelerin kamu çıkarı değil, özel çıkarı vardır ve sanırım ki bu gibi durumlarda paradoks bir durum meydana gelmektedir, çünkü kamu çıkar yoluyla özel çıkar satılmaktadır. Örneğin, Drenastaki Feronikel’in çalışması kamu çıkar özelliğini taşımaktadır, tabi ki eğer Feronikelin yeni mülklerin ele geçirilmesine ihtiyacı varsa ve eğer onun üretiminde yeni mülklere gereksinim duyulursa. Üretimin artması olanağının yükselmesiyle sahibin çıkarı da artmaktadır, örneğin Alferonda olduğu gibi. Bundan ötürü de, kamu çıkarı olan mülklerin ele geçirilmesine ait bir yasa yoluyla özel çıkarın kamufle edildiğini ortaya attığımda, bunun meydana gelebileceğiyle ilgili örneğin mevcut olduğunu belirlemek istedim”, dedi

konuşmasının sonunda Nazim Jashari.

Bakanlık, ne mülkleri ele geçirebilir, ne de tazmini belirleyebilir

Bu Yasa Tasarısı’nın metniyle ilgili uyarılarını ortaya atan Nekibe Kelmendi, sözkonusu Yasa Tasarısı’nın başlığından ele geçirme kelimesinin çekilmesini önerdi. Diğer yandan, bu Yasanın 2. maddesinde kamu çıkarın saptanması ve onun anlamının tanımlanmasının gerekli olduğunu belirtti.

3. maddedeki “supsidiar” kelimesi gereken şekilde kullanılmamış, bu kelime yerine “përshtatshmëri” /uygun/ kelimesi kullanılmalıdır.

6. maddedeki çalışmaların hazırlanması bölümünde, banka belgesinin sunulması kelimeleri de ilave edilmelidir, yani bu belge sayesinde, mülkü ele geçiren şahızın arazi, taşınmaz mal ya da ekinler ile ele geçirilen ve tazmin edilen diğer ürünlerin reel tahmini için gereken araçları sağladığı belirtilmelidir.

8. maddedeki 2. fıkrada, “isteyebilir” kelimesi yerine “imperativ” kelimesi kullanılmalıdır, oysa 11. maddeden önce şu anlamı olan yeni bir hüküm ilave edilmelidir: ilk sırada kamu çıkarın saptanması ya da belirlenmesi süresi tamamlanmalı, bundan sonra da ele geçirme süreci başlatılmalıdır.

13. maddedeki 4. fıkrada, bu Yasanın 50.maddesiyle uyumlu olarak alınan karara karşı davanın açılacağı belirtilmiştir, oysa 50. madde davalara değil, bütünü başka konulara ilişkindir.

15. maddedeki 1. fıkrada, “mülklerin ele geçirilmesiyle ilgili kesin kararın alınmasından sonra, katastrofa değişmeler yapılabilir ve bu hakka sahip olan kişi ele geçirilmiş obje sayılan taşınmazların yeni sahibi olabilir” metni ilave edilmelidir.

19. madde oldukça anlaşılmalıdır ve bunun daha iyi bir şekilde açıklanması gereklidir, çünkü bu maddeye göre, eski mülk sahibinden yeni mülk sahibi daha fazla favori

edilmektedir, oysa bu Yasanın amacı, mülk sahibini zarara uğratmak değil, aldığı tazminden memnun etmektir. Tam aksine onun, İnsan Haklarına ait Üniverzal Deklarasyon'un 17. maddesiyle garanti edilen hakkı alınmaktadır.

21. madde yeniden işlenmelidir, 23.maddeye ise şu metin ilave edilmelidir: eski mülk sahibi ile üçüncü kişi arasında mülkün satın alınması ile satılmasıyla ilgili anlaşma yapıldıysa, o zaman üçüncü şahız otomatik olarak sokağa atılmaz, bu şahıza herhangi bir barınma yeri sağlanıncaya kadar belirli bir sürenin tanınması gereklidir.

31. maddede şunlar deniliyor. "Bakanlık, taşınmaz malların değerini değerlendirmekte ve tazmin tutarını saptamaktadır", demek oluyor ki tazminler tekrar yönetim şeklinde belirlenmektedir. Tazminin bu şekilde belirlenmesi yanlıştır, bu konuyla ilgili belediyenin kendi başına karar aldığı ve piyasa fiyatından yüzde 1-nin tazmin için belirlendiği zamanlar geçmiştir, artık yönetim ekonomisinde değil, piyasa ekonomisinde bulunmaktayız, öyle ki mülkleri ele geçirmek ve tazminleri belirlemek Bakanlığın görevi değildir. Tabi ki bu, reel tazminin piyasa fiyatının olduğunu belirleyen 19.maddenin 1. fıkrasına aykırıdır.

Diğer maddeler de tazmin süreçlerini düzenlemektedir ve bunların aynılığı önceki maddelere aykırıdır. 45. maddede, geçici kullanım değil, mülklerin geçici olarak ele geçirilmesi konusu düzenlenmelidir. Geçici kullanım ile geçici olarak ele geçirme arasında oldukça fark vardır ve mülklerin ele geçirilmesiyle ilgili kesin karar alınmadan önce, belirli yasayla ya da önerilen değişikliklerle müdahalenin yapılması gereklidir. Gani Koci'nin düşüncesine göre, bu Yasa Tasarısı'nda kullanılan terminoloji konuyla uygun değildir. Bu münasebetle Koci, "pronë sunduese" /idari mülk/ kelimesine değinerek, bunun hangi anlama geldiği hakkında soru sordu. Kullanışta ve sahiplikte olan mülkler vardır, fakat idari mülk kelimesi hukuk terminolojisi ya da literatüründe mevcut değildir. Diğer yandan, bu Yasa Tasarısı'nda temel bölümün olması gereklidir ve bu Yasanın en önemli bölümlerinden birini teşkil etmektedir. Çünkü Yasanın temel bölümünde, esas çıkarlar, esas çıkarların saptanması şekli ve esas çıkarı saptayan özneler belirlenmektedir. Bu gibi esas çıkar maddelerin çoğunda geçmiş ise de, ayan değildir, bundan ötürü de bu Yasa Tasarısında özel bir

bölümün yer alması gereklidir.

Diğer yandan, bu Yasa Tasarısında, kamu çıkardan olan mülklerin ele geçirilmesi için tazminlerin belirlenmesiyle ilgili fonların kurulması şeklinden hiç bahsedilmiyor. Önce mülkler ele geçiriliyor ve ondan sonra tazmin süreci başlıyor, oysa benim görüşüme göre bu Yasa, ilk önce tazmin tutarını saptamalı, bundan sonra ise mülkü ele geçirmelidir. Bu gün bu toplantıda ortaya atılan bu ve diğer konular, sadece bu Yasa Tasarısının bir kez daha görüşülmesi amacıyla sponsorcuya iade edilmesiyle düzenlenebilir.

Söz konusu Yasa Tasarısıyla ilgili tartışmaların büyük bir bölümü, oldukça önemli olan bu alan için daha iyi ve uygun bir Yasanın getirilmesi yönünde gereken seferberliğin gösterilmesine yönelikti, bundan ötürü de bu Yasa Meclis tarafından presnsipte desteklendi. Bu doğrultuda, söz konusu Yasa Tasarısının değişmesi ve tamamlanması sırasında, Meclis içinde olduğu gibi, Meclis dışında da uzmanların seferber olması gerekliliğiyle ilgili öneri desteklendi.

ARNAVUTLUK KADINLAR HEYETİ, İKİ GÜNLÜK PRİŞTİNE ZİYARETİNDE BULUNDU

Cinsiyet eşitliği ile ilgili görgülerin değiş tokuşu yapıldı

Arnavutluk kadınlarından oluşan bir grup, iki günlük Priştine ziyaretinde bulundu. Bu ziyaretin amacı, cinsiyet eşitliği ile ilgili görgülerin değiş tokuşuydu

Heyette Arnavutluk Başkan Yardımcısı Tatjana Parlloku, "Kadınlar başarabilir" program koordinatörü Drita Teta, Cumhuriyetçiler Partisi Kadınlar Başkanı

Xhulieta Jaho, Sosyal Demokrat Partisi

Kadınlar Başkanı Zheneta Harka ve diğer politik öznelerinin temsilcileri

ve Kadınlar Hareketi'nin temsilcileri bulundu. Bu etkinlik, Norveç Hükümeti tarafından finanse edilen ve Güneydoğu Avrupa İstikrarlık Paketi çerçevesinde örgütlenen "Kadınlar başarabilir" programına göre gerçekleştirilmektedir. Ziyaret süresinde Kosova Meclisi kadınları, iş sorunlarıyla uğraşan Hükümet temsilcileri ve sivil örgütleri ile gerçekleştirmiştir.

